

รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา

ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ
วรพงศ์ ราชนิยม
สาริยา ยอดวารี

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ 2561

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา
ผู้วิจัย	นายณัฐวุฒิ รัตนอรุณ นางวรางค์ ราชนิยม นางสาวสาริยา ยอดวารี
สถานศึกษา	โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
ปีที่วิจัย	ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา 3) เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ในด้านคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา จำนวน 20 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา จำนวน 20 คน โดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจงนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มไม่จบการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจงผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งสิ้น จำนวน 5 ฉบับ โดยแยกเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 4 ฉบับ และเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของครูโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้ออยู่ในระดับมาก

3. ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา โดยครูคู่สัญญา พบว่าผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.98) และ ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 0.95)

4. ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภานุพัฒนา พบว่า ภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 และยังคงดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่องในบางกรณีและบางคนพฤติกรรมดีขึ้นยุติการดูแลแบบคู่สัญญา สรุปได้ดังนี้

4.1 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0, ร และ มส. และนักเรียนจบการศึกษาทุกคน และศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จำนวน 8 คน และ ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน

4.2 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนศิริราชภานุพัฒนา จำนวน 4 คน และวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช 2 คน และวิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 2 คน

4.3 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 ,ร และ มส. และ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน โดยมีพฤติกรรมดีขึ้นยุติการช่วยเหลือ 4 คน และดูแลต่อเนื่อง 4 คน

4.4 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน ส่งต่อสถานศึกษาอื่นเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแยกออกจากกลุ่มเสี่ยง จำนวน 4 คน และ ส่งต่อบำบัดยาเสพติดโรงพยาบาลร่อนพิบูลย์และกลับมาศึกษาต่อที่โรงเรียน จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกคน โดยมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ส่งต่อเรียนสถานศึกษาอื่น จำนวน 1 คน กลับมาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนเดิม จำนวน 1 คน

4.5 นักเรียนมีปัญหา ยาเสพติด จำนวน 10 คน สามารถลดและเลิก ได้ จำนวน 6 คน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ต้องดูแลต่อเนื่อง จำนวน 4 คน

4.6 นักเรียนมีปัญหา ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน แก้ปัญหาให้นักเรียน สามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 5 คน

4.7 นักเรียนมีปัญหา ด้านขาดผู้ดูแลและไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่ จำนวน 4 คน แก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 4 คน

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องและตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ว่าความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 และในหมวดที่ 4 มาตรา 22 แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งคือที่กำหนดให้ดำเนินการคือ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษา ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบ การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)

ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) แผนการศึกษา แห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing

and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ดังนี้ 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มี 2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน อย่างเท่าเทียม (Equity) มี 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) 5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินการไปตามเป้าหมายของชาติ หรือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : ฉ)

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีก่อให้เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลสารสนเทศและข่าวสาร ซึ่งมีผลกระทบต่อคนในสังคมแทบทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 จึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤติอันน่าเป็นห่วง ซึ่งเกิดจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลเพราะมุ่งสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่ประการเดียว ทำให้บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไกบริหารและการจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน จึงเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งสร้างปัญหาทั้งระบบให้กับสังคมไทย จะเห็นได้ว่า การนำเสนอข่าวสารจากสื่อต่างๆ สะท้อนภาพเด็กเยาวชนหลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ทะเลาะวิวาท ก่อวินาศกรรมในสังคม ก่ออาชญากรรม ตัดยาเสพติด ค้าบริการทางเพศ การฆ่าตัวตาย ซึ่งทวีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงคุณธรรมจริยธรรม บั่นทอนคุณค่าความดีงามทางจิตใจ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการวางแนวทางการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลก จากข้อมูลในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 จึงจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น มาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 2)

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ” (สุวรรณ แสงสุริยฉาย, 2551 : 373) ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) จะต้องอาศัยการบริหารจัดการให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (ธีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ, 2549 : 4) แต่ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเด็กเอง ซึ่งนับวันจะทวีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนของชาติ ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ กลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการศึกษา กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความหมายนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยสรุปหมายถึง นักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไป ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาได้และหากปล่อยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนก็จะพบสภาพปัญหา ดังที่กรมสุขภาพจิต (2544: 13 - 15) กล่าวถึงคือ ด้านการเรียน นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่สนใจการเรียน หนีเรียน มาโรงเรียนสายประจำ เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านพฤติกรรม นักเรียนจะมีพฤติกรรมก่อกวนก่อกวน ผิดระเบียบ ท่าทางกระด้าง ก้าวร้าว ไม่มีมีสัมมาคารวะ เบื่อหน่าย ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือเพื่อนไม่ดี มีเพื่อนน้อย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิตสาร เสพติด มั่วสุมแหล่งอบายมุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความกังวลใจเกี่ยวกับข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีมีสถิตินักเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา (สันติสุข สันติศาสนสุข, 2552: 87) ศึกษาสาเหตุพบว่า นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน มีภาระต้องดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสังคมในโรงเรียนไม่ได้ ไม่ชอบวิธีการสอนของครู ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและปัญหาอื่นๆ ทั้งที่เกิดจากผู้ปกครอง ที่ไม่มีความพร้อม โรงเรียนที่ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตัวนักเรียนเองที่ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และหากปล่อยให้นักเรียนแม้เพียงคนเดียวหลุดออกจากระบบการศึกษานั้นหมายถึง ความสูญเสียอย่างประเมินค่าไม่ได้ทั้งในแง่ เศรษฐศาสตร์ โอกาสในการพัฒนาสังคมและความรู้สึกของพ่อแม่ผู้ปกครองที่หวังจะให้โรงเรียนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เด็กและเยาวชน หากโรงเรียนไม่คิดที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังปล่อยให้ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา แล้วไปสร้างปัญหาให้สังคมอย่างที่ใครๆ ก็คาดไม่ถึงโรงเรียนจะเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่เป็นที่พึ่งของสังคมได้อย่างไร

ด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายในด้านการเรียน และด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักในการบริหารจัดการให้นักเรียนที่อยู่ในระบบของโรงเรียน บรรลุเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.

2552 - 2559) เพื่อให้นักเรียนที่ขาดโอกาสได้พัฒนาทุกด้านทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 232 คน ในปีการศึกษา 2560 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ย 2.80 และมีนักเรียนออกกลางคัน จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผลมาจากความเสี่ยง ด้านครอบครัว ด้านยาเสพติด ด้านอารมณ์ ทางโรงเรียน จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในปีการศึกษา 2561 ซึ่งทางโรงเรียนได้คัดกรองนักเรียน ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มสูงที่จะไม่จบการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดทฤษฎีของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้แนวคิดครูคู่สัญญา กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อพัฒนาให้ได้รูปแบบที่พัฒนาแล้วสามารถนำไปใช้ให้เกิดคุณค่าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตอบสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้โรงเรียนในสังกัดเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุข โดยบุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครูทุกคน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีคุณภาพ ตามแนวคิดการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนให้มีความเท่าเทียม อย่างมีคุณภาพ ภายใต้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ในด้านคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสร้างรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 สร้างยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแล

ช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561

รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนาทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2561 จำนวน

20 คน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มไม่จบการศึกษา ด้วยการใช้ระบบคัดกรองตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา

ตัวแปรตาม

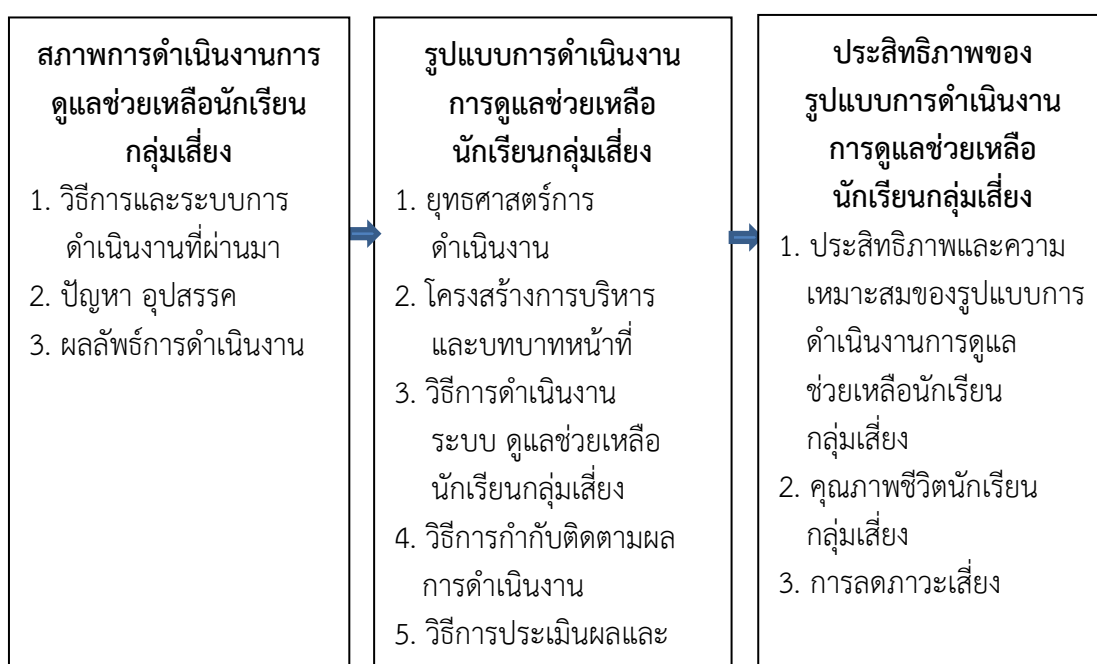
1. ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของการใช้รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
2. คุณภาพชีวิตนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
3. สภาพภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ 1 เมษายน 2561 – 31 มีนาคม 2562

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยการศึกษาแนวคิดและหลักการในการวิจัย และพัฒนา รูปแบบการวิจัยโดยใช้รูปแบบมีขั้นตอน คือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ปรีชา สามัคคี. 2552 : 14, บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 1-3) แนวคิดการตรวจสอบรูปแบบ (Eisner.1975:192-193) แนวคิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552, กรมสุขภาพจิต. 2546) การบริหารสถานศึกษา (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553 : 248 – 255) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff. 1997 : 27 – 58) การบริหารตามวงจรคุณภาพของเดมिंग PDCA (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 21) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Gibson& Others. 1988 : 37, 812) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง แนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยง ด้านการเรียนและด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลและรายงานผล

สภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง กระบวนการบริหาร ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศิริราชภานุพัฒน์ ในด้านระบบกลไก ปัญหา อุปสรรค และผลลัพธ์การดำเนินงาน ของการดำเนินงานที่สถานศึกษาได้ดำเนินการ

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง ประเมินพฤติกรรมของตัวนักเรียนเองโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมตนเอง (ฉบับนักเรียนประเมินตนเอง) SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire) ของสำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 5 ด้าน คือ ปัญหาพฤติกรรมในด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกร พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและพฤติกรรมด้านสัมพันธ์ทางสังคม (กรมสุขภาพจิต. 2546) ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านอารมณ์ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรู้สึก หรือความคิดที่อยู่ในใจหรือแสดงออกมา เช่น อารมณ์เสีย หงุดหงิดง่าย

2. พฤติกรรมเกร หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางความคิดหรือความรู้สึกนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติจะแสดงนิสัยชอบแกล้ง รังแก พาล ก้าวร้าว หรือเอาเปรียบผู้อื่น ลักขโมย เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าในด้านใดด้านหนึ่ง

3. พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงการขาดความสามารถ ตั้งใจสนใจต่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำลังกระทำอยู่เป็นความผิดปกติทางพฤติกรรมชนิดหนึ่งที่เด็กมักแสดงออกจนเป็นลักษณะเฉพาะตัว ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัยหรือระดับ พัฒนาการปกติมาตรฐาน ไม่มีระเบียบ วอกแวก และไม่มีสมาธิ อยู่ไม่นิ่งซุกซน มักทำอะไรก่อนคิด ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attention Deficit Hyperactive Disorder ใช้ตัวย่อว่า "ADHD"

4. พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงการสื่อสารระหว่างบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนจะมี

ลักษณะเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ชอบแยกตัวออกมาอยู่ตามลำพัง ไม่ให้ความสำคัญกับเพื่อน เห็นแก่ตัว ไม่แบ่งปันของตนเองให้แก่เพื่อน

5. พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่รวมกันเป็นสังคมโดยใช้ทักษะทางสังคมเป็นเครื่องมือ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นแนวทางหรือวิธีการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้ประสบผลสำเร็จตามรูปแบบการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

กิจกรรมครูคู่สัญญา หมายถึง กิจกรรมของครูที่เป็นคู่สัญญาในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงของโรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา ประกอบด้วย 7 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมครูคู่สัญญา ระหว่าง ครูคู่สัญญา ผู้บริหาร และ ผู้ปกครอง
2. กิจกรรมการจัดค่ายทักษะชีวิต
3. กิจกรรมให้คำปรึกษา ติดตามนักเรียน
4. กิจกรรมการมอบหมายภาระงาน
5. กิจกรรมการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ
6. กิจกรรมบันทึกกิจกรรมประจำวัน
7. กิจกรรมประชุมผู้ปกครองเพื่อติดตามพฤติกรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนศิรีราชภัฏพัฒนา สามารถนำรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา มาเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ได้รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีภาวะเสี่ยงลดลง และสามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับได้

3. ข้อมูลการวิจัยเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ร่วมดำเนินกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา เพื่อส่งเสริมให้ครูมีแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนา รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา
4. ข้อมูลโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติที่เหมาะสมสู่เป้าหมาย การศึกษาตรงตามเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ นักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย โดยแนวคิดที่ได้รับการยอมรับมากคือ วงจรพัฒนาคุณภาพแบบ PDCA เป็นการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกัน ด้วยดี ฝ่ายผู้บริหารต้องมีความจริงใจและมุ่งมั่น มีการทบทวนของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาตามวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Deming's Cycle) หรือวงจร PDCA (กรมวิชาการ, 2546 : 22-24) โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Plan) การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิด และวิสัยทัศน์ เพื่อไปสู่รูปแบบการพัฒนาที่จะเป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียด เพื่อให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (Do) โดยแผนที่ดี ประกอบด้วย

- 1.1 ความจริง (Realistic)
- 1.2 ความเข้าใจ (Understandable)
- 1.3 การตรวจสอบหรือการวัดผล (Measurable)
- 1.4 การปฏิบัติงาน (Behavioral)
- 1.5 ผลสำเร็จของงาน (Achievable)

2. การปฏิบัติงานตามแผน (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

2.1 การวางกำหนดการ ได้แก่

2.1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำ

2.1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง

2.1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2.2 การจัดการแบบเมทริกซ์ (Matrix management) เป็นวิธีการช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.3 การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและเหตุผลที่ต้องพัฒนาร่วมกัน ใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสม ในการปฏิบัติงานด้วยความยืดหยุ่น ภายใต้ขีดจำกัดของแนวทางที่กำหนดไว้ ให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิด โดยการฝึกฝนด้วยการทำงาน

3. การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check) เป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อให้รู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน รวบรวมข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ พร้อมการรายงาน และเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์และรายงานแบบไม่เป็นทางการ

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act) เมื่อผลการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย หรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหามาตามสาเหตุของปัญหาที่ค้นพบ

จากกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามวงจรของเดมมิงหรือวงจร PDCA เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพมีขั้นตอนชัดเจนและกระทำอย่างครบวงจร ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นการใช้กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนศิริราชภัฏพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) มาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา พร้อมเป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนต่อไป

2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันอันเกี่ยวข้องกับนักเรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนมีมากมาย ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 2-4) กล่าวว่า ปัจจัยเสี่ยงหรือเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุหรือตัวกระตุ้นให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับนักเรียน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยเสี่ยงด้านตัวนักเรียน เช่น มีทักษะการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสมขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะในการปฏิเสธเพื่อน มีความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเองต่ำ มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ มีเจตคติไม่เหมาะสมหรือโน้มเอียงที่จะชอบเสี่ยงทดลองใช้ยา ความรุนแรง ปฏิเสธค่านิยมหรือหลักศาสนาที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือมีพัฒนาการทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก เช่น การต่อต้านสังคม พุดปด ขโมย ก้าวร้าว ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับครูและโรงเรียน

2. ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น ความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวครอบครัวขาดความเป็นปึกแผ่น ครอบครัวแตกแยกหรือแยกตัวจากสังคม การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมมีความคาดหวังในตัวเด็กเกินความเป็นจริง โดยไม่คำนึงถึงศักยภาพและวัยของเด็ก

3. ปัจจัยเสี่ยงด้านโรงเรียน เช่น ขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและไม่สร้างสัมพันธภาพที่เหนียวแน่นระหว่างครูกับนักเรียน และผู้ปกครองหรือชุมชน หย่อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการนักเรียนทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการพฤติกรรม ขาดการใช้กฎระเบียบวินัยที่เหมาะสม เลือกปฏิบัติ หรือไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติที่แน่นอน

4. ปัจจัยเสี่ยงด้านกลุ่มเพื่อน เช่น การคบเพื่อนที่เกเร อันธพาล เสเพล การคบเพื่อนที่เจตคติโน้มเอียงในทางก้าวร้าว ชอบเสี่ยงภัย ชอบมั่วสุม เบี่ยงเบนทางเพศ ได้รับแรงกดดันบีบบังคับ ช่มชู้ไม่เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

5. ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนและสังคม เช่น การไร้ระเบียบแบบแผนในชุมชน ชุมชนอ่อนแอขาดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชนและสังคม ต่างคนต่างอยู่ ขาดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ชุมชนมีเจตคติโน้มเอียงต่อการยอมรับค่านิยมในการเพิ่มสิ่งเสพติดมอมเมาการใช้ความรุนแรง ละเลยไม่ให้ความสำคัญเอาใจใส่ดูแลส่งเสริมเด็กและเยาวชน มีท่าทีต่อเยาวชนโดยเฉพาะวัยรุ่นในลักษณะที่ปฏิเสธต่อต้าน ไม่ยอมรับในพฤติกรรมที่แสดงออก

ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ข้างต้นล้วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ มีผลกระทบซึ่งกันและกัน และเป็นเหตุปัจจัยสู่สภาวะวิกฤตได้หากไม่มีระบบการป้องกัน ส่งเสริม หรือจัดเงื่อนไขที่จะส่งผลที่ไม่พึงปรารถนาต่อตัวนักเรียนและสังคมโดยรวม การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ ความมีคุณธรรมจริยธรรมนั้น มูลนิธิสตรี-สฤชวงศ์ (2548 : ออนไลน์) กล่าวว่า เป็นหน้าที่หลักโดยตรงของสถานศึกษาโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา มีแนวคิดหลักในการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีและศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในเชิงการป้องกัน การแก้ปัญหา หรือการส่งเสริมสนับสนุน จึงจำเป็นต้องยึดประโยชน์สูงสุดอันพึงเกิดต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมพัฒนา ของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรของโรงเรียนทุกคน กรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน สะท้อนมาสู่ความหลากหลายของนักเรียน ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน คณะครูจึงมุ่งมั่นเอาใจใส่นักเรียนเป็นพิเศษ การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ โดยที่โรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางระบบ มีผลอย่างมากต่อการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมทำให้สามารถประสานการทำงานระหว่างกันได้ชัดเจนและเป็นระบบยิ่งขึ้น

2.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขนั้น การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมแล้ว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมโลกปัจจุบัน ปัญหาครอบครัว การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2545) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลัก สำคัญ ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตา ที่มีต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนดังกล่าวมีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีการประสานงานให้ความ ร่วมมืออย่างใกล้ชิดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องการดูแล ช่วยเหลือหมายถึงรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการ และ เครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

2.2 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546: 4) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการ ทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความ ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือ หมายถึงรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือ สำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คน เก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

บุญประสพ กุลศรี (2550 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูแล และช่วยเหลือ นักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและ เครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนที่มีส่วนร่วม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

อานนท์ นนทวัน (2551 : 5) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

ศูนย์เครือข่ายสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2550: Internet) ได้ให้ความหมายว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันที่ประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

มาลินี ขวาลไพบุลย์ (2548: 34) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาชั้นเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต ปลอดภัยจากสารเสพติดและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

อร่าม เสือเดช (2549: 10) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งหลาย

จันทนา บุญรุ่ง (2548: 12) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (2549: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือ หมายความว่า การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขในการดำรงชีวิต

กล่าวโดยสรุป ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนในด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

2.3 หลักการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 9-12) ได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน โดยมีหลักการดังนี้

1. การบริหารเชิงระบบ เป็นการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นการบริหารคุณภาพเชิงระบบตามแนวคิดของเดมมิ่ง (PDCA) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อยที่ส่งผลถึงคุณภาพของโรงเรียนทั้งระบบ

2) การดำเนินงาน (Doing) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคนโดยใช้กระบวนการวิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน

3) การตรวจสอบและประเมินผล (Checking) เป็นการประเมินตนเองโดยร่วมกันประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

4) การปรับปรุงพัฒนา (Action) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไข พัฒนาซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัย หรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฏชนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. การทำงานเป็นทีม เป็นการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษานั้นโดยกระบวนการกลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง มีการกระทำเป็นทีมจะทำตามลำพังไม่ได้ ดังนั้นจึงแบ่งทีมดำเนินการดังนี้

1) ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุน เสริมสร้างพลังร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นกับการพัฒนาระบบว่ามีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือรองผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

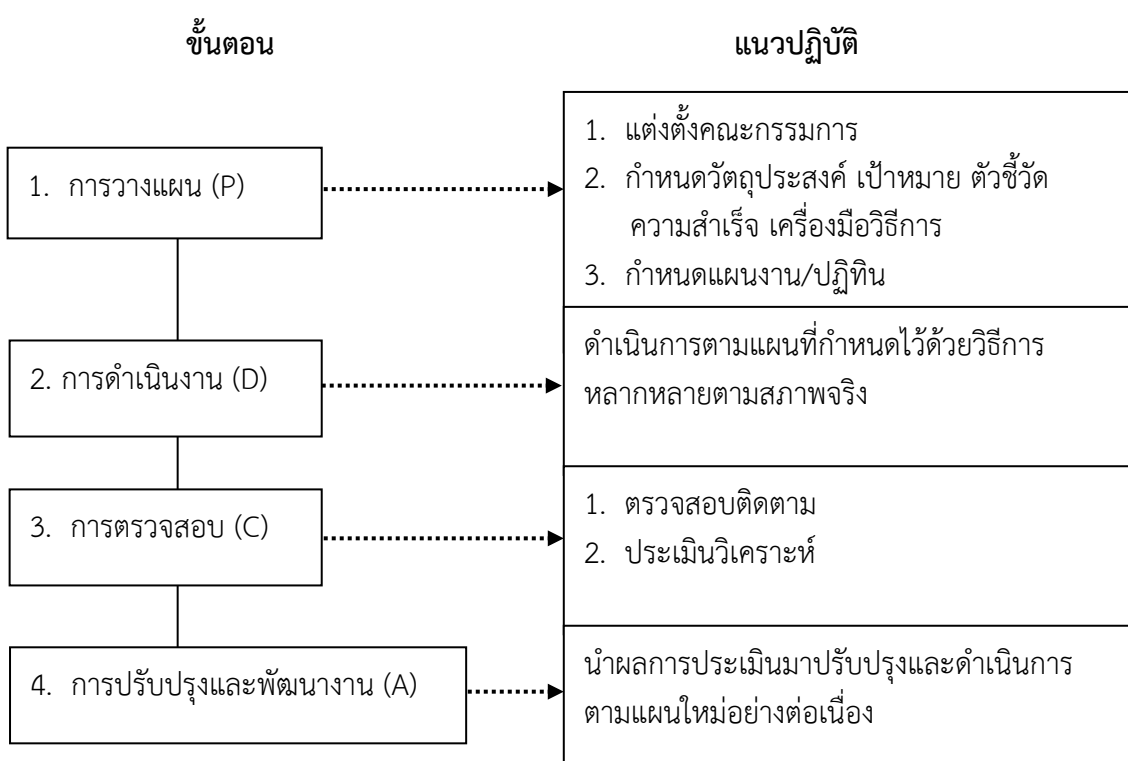
3) ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือทีมระดับชั้น ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ทำให้ได้รับทราบจุดอ่อนในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนโดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ไม่ใช่การสั่งการหรือบังคับบัญชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความรู้สึกที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางาน ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป สำหรับการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินการในระบบตามแผนภูมิที่ 2.1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 แผนภูมิตำแหน่งการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 12)

2.4 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ เพราะการบริหารคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้น คุณภาพการศึกษาย่อมมีอิทธิต่อความรู้ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนซึ่งได้แก่ ด้านสติปัญญาผู้เรียน อีกทั้งยังพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการเรียนรู้ที่ครบถ้วน จึงมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีผลงานการวิจัยในเรื่องนี้และศึกษา น่าจะมีความรู้ความเข้าใจในสภาพการดำเนินงาน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งว่า มีส่วนร่วมในด้านใด และมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่

การศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพมัธยมศึกษาต่อไป

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (2549: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ที่จะต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงาน เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้ง วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน

จันทนา บุญรุ่ง (2548: 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มี คุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นหลัก สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดบทบาทของครูจะต้อง ปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ กระบวนการทำงานมีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะเกิดผลดีต่อทุกคน คือ นักเรียน ครูผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

อินทิรา หิรัญสาย (2549: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนว่า การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สติปัญญา ความสามารถด้านต่าง ๆ เป็นผู้มีความดีงาม ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การสื่อสาร เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น นอกจากจะ ดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา

กรมสุขภาพจิต (2546: 3) กล่าวถึง ความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มี คุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบ ความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงานความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น เน้นที่คุณภาพของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุข ให้สมกับคำว่า “เก่ง ดี และมีความสุข” บทบาท ของความเป็นครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าน่าภาคภูมิใจอย่างยิ่งด้วยเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วน ร่วมในการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตวิญญาณให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ในสังคม ประเทศชาติหรือรวมทั้งสังคมโลกด้วยเช่นกัน

2.5 หลักการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546: 3) กล่าวถึงหลักการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริม จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

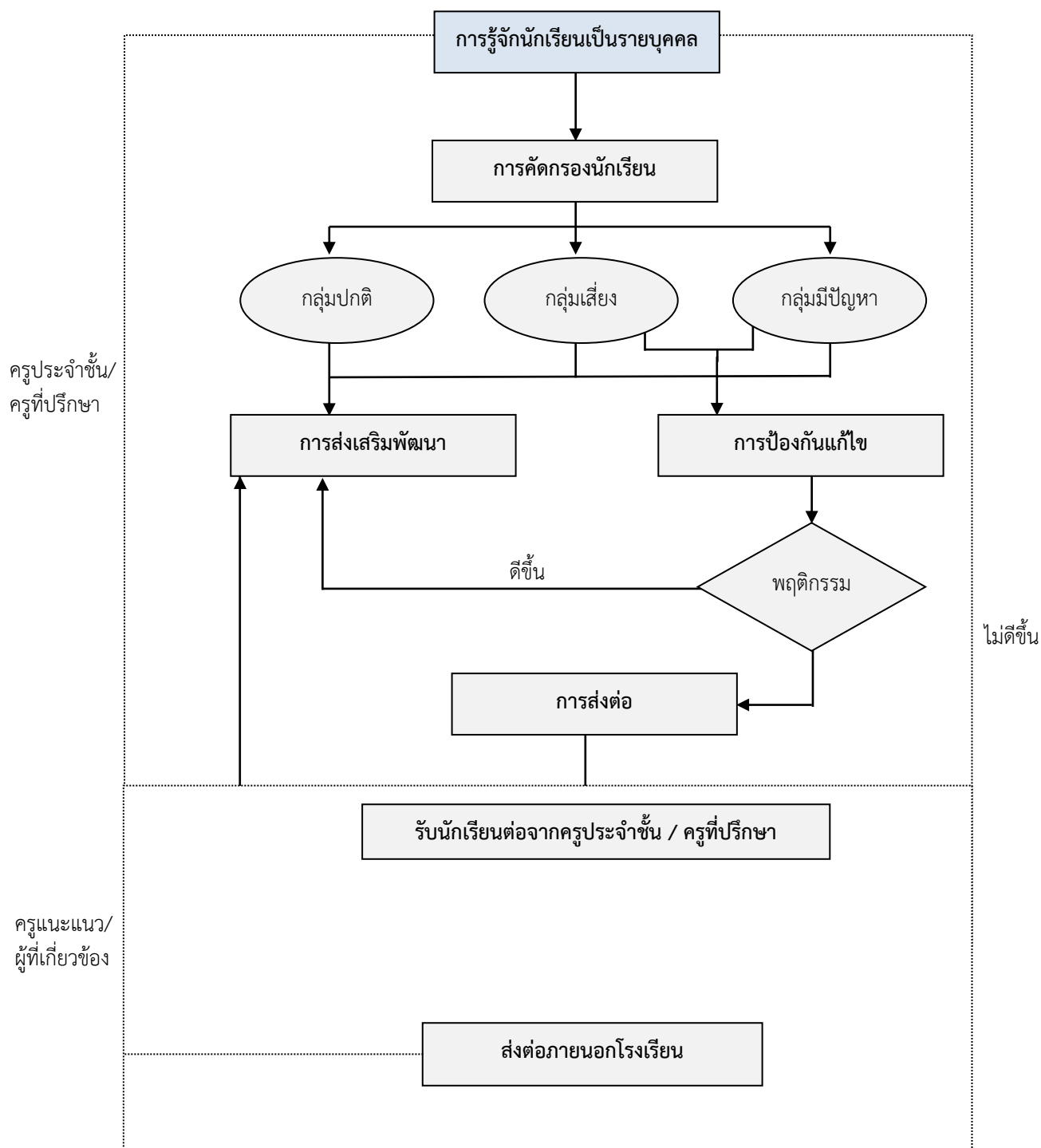
2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

2.6 กระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544: 5) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนโดยดำเนินการตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ประการ (กรมสามัญศึกษา, 2544: 9, 29) ได้แก่

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถเขียนแสดงเป็นแผนผังการดำเนินงาน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภาพแสดงกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความสำคัญด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงมีความสำคัญ และที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

1.2 ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1.2.1 ด้านความสามารถ ได้แก่

- 1) ด้านการเรียน
- 2) ด้านความสามารถอื่น ๆ

1.2.2 ด้านสุขภาพ ได้แก่

- 1) ด้านร่างกาย
- 2) ด้านจิตใจ - พฤติกรรม

1.2.3 ด้านครอบครัว ได้แก่

- 1) ด้านเศรษฐกิจ
- 2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน

1.2.4 ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญ คือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (The Strength and Difficulties Questionnaire: SDQ) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

1.3.1 ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสงสัยบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรงสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียบ

สะสมให้เรียบร้อย ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

1.3.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนได้)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้นแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้การแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง จำนวนข้อไม่มากนักคณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (norm) ของเด็กไทยแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำขึ้นโดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

1.3.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ให้ห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / ปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

3.1 ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

3.2.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

3.2.2 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (classroom meeting)

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยให้พลละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็น

ภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปนอกจากนี้ทุกครั้งที่การช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา

การป้องกันและการแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการคือ

4.2.1 การให้การปรึกษาเบื้องต้น

4.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

4.3 ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน

4.3.1 การรักษาความลับ

1) เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข้ ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยระบุชื่อสกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

2) บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

3) การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

4.3.2 การแก้ไข้ปัญหา

1) การช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2) ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการที่ช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล

ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อ

5.1 ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข้การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

5.2 แนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาการส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น
3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

5.3 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

5.3.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้า

5.3.2 สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบโดยมีแบบบันทึกส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

5.3.3 ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่ช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

5.3.4 ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 20-25) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่าสถานศึกษา เป็นสถานที่ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา
3. ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป
4. ครูแนะแนว
5. ครูหัวหน้าระดับชั้น
6. นักเรียน
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. ผู้ปกครองและชุมชน
9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา 1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม 1.5 ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน 1.6 ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
2. ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่าย ผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ	2.1 เชิญร่วมเป็นกรรมการและเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน 2.2 ประชุมปรึกษาหารือและขอความร่วมมือ
3. ดูแลกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญ กำลังใจในการดำเนินงาน	3.1 กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน 3.2 นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 3.3 ยกย่องให้รางวัลเผยแพร่ผลงานการดำเนินงาน

2. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน 1.2 หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ 1.4 วิเคราะห์ข้อมูล
2. คัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน	2.1 ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด 2.2 สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม
3. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา	3.1 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมโดย - เยี่ยมบ้าน - จัดกิจกรรมโฮมรูม - สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน - ประชุมผู้ปกครอง 3.2 จัดกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน
4. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	4.1 ให้คำปรึกษา 4.2 ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น 4.3 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข
5. ส่งต่อ	ดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. รายงานผล	6.1 รายงานระหว่างดำเนินการ รายงานผลเมื่อสิ้นสุด

หมายเหตุ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือทุกขั้นตอน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาควร รายงาน ผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อการตรวจสอบปรับปรุงพัฒนา

3. ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล 2. ประสานงานกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 3. จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียน

หมายเหตุ โรงเรียนใดไม่มีครูประจำวิชา ให้ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ครูประจำวิชา

4. ครูแนะแนว

ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. สนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา 1.2 ให้ความมั่นใจ กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน 1.3 ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล 1.4 จัดทำการศึกษากรณี (Case Study) 1.5 เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุมต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน 1.6 ให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลนักเรียนประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> 2.1 จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 2.2 ให้นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ
3. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	<ol style="list-style-type: none"> 3.1 ให้คำปรึกษา 3.2 ให้ความช่วยเหลือ 3.3 ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง
4. ส่งต่อ	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

หมายเหตุ โรงเรียนใดไม่มีครูแนะแนว ให้ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

5. ครูหัวหน้าระดับชั้น

ครูหัวหน้าระดับชั้นเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนกับครูที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้น และดำเนินการแก้ปัญหาให้นักเรียนในกรณีที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นไม่สามารถดำเนินการได้ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1.1 วางแผนการกำกับ ติดตามการทำงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน 1.2 อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.3 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินผลระบบส่งผู้บริหาร
2. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.1 จัดประชุมครูในระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2 จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี 2.3 ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 2.4 ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

6. นักเรียน

นักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. เป็นผู้รับการช่วยเหลือด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน 1.2 ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา 1.3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 1.4 สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน 1.5 เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 1.6 ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. ให้การสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2 เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขนักเรียน 1.3 ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข 1.4 อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการช่วยเหลือ

8. ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนเป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครอง เครือข่าย ผู้ปกครอง ชมรม สมาคมผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน

1) ผู้ปกครองและเครือข่ายผู้ปกครองเป็นบุคคลและคณะบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรักความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น	1.1 จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียน ได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี 1.2 สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง 1.3 ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือวางแผน ร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.1 เข้าร่วมประชุม วางแผน หาแนวทางการดำเนินงาน 2.2 ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน	3.1 ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน 3.2 เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน

2) ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา นักเรียน 1.2 ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน 1.3 เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน 1.4 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 1.5 ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับโรงเรียน 1.6 เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคมและเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้ ดังนี้

- 1) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ
- 2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ปัญหาพฤติกรรม
- 3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 4) เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงานและเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด
- 5) ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 6) ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ
- 7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็นการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุก ฝ่ายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชาหรือครู ทั่วไป ครูแนะแนว ครูหัวหน้าระดับชั้น นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นระบบการบริหารจัดการระบบหนึ่งที่น่าสนใจ ควบคู่กับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความมุ่งหวังว่าจะเป็นระบบที่ช่วย พัฒนาคน คือผู้เรียน หรือนักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนของการเตรียมและวางแผนดำเนินงาน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้น ที่สำคัญของความสำเร็จของโครงการการดำเนินการตามแผนก็เป็นอีกกระบวนการหรือขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งจะสามารถทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้น และการประเมินผล

3. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา

3.1 ความหมายของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์การวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่ากลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรม เบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่ง เสพติด ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 47) แต่ความหมายทางจิตวิทยา กลุ่มเสี่ยง หมายถึง ลักษณะกลุ่มคนที่มีหลักฐานพอจะเชื่อถือได้ว่า มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไป โดยที่คนกลุ่มนี้ยังไม่มีอาการหรือความผิดปกติแต่ ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาภายหลังได้ (กรมสุขภาพจิต, 2544ก : 4) และกรม สามีญศึกษา (2544 : 15-18) กล่าวว่ากลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตาม เกณฑ์การคัดกรองได้แก่

1. ด้านการเรียน เกณฑ์นักเรียนกลุ่มเสี่ยง พิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หรือต่ำกว่า 1, มาเรียนสายมากกว่า 5-10 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ 3-5 ครั้ง ต่อ 1 รายวิชา มี 0, ร, มส. จำนวน 1-5 วิชา ใน 1 ภาคเรียน อ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจบทเรียนทุกวิชา

2. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านอารมณ์ ด้านความประพฤติ ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์ภาพทางอารมณ์

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น นันทวัน ยันตะติลก (2551) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยง คือ พฤติกรรมซึ่งจะก่อให้เกิดอันตราย หรือผลเสียต่อวัยรุ่น ผู้อื่น และสังคมสิ่งแวดล้อม โดยที่วัยรุ่นอาจ ทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ทราบก็ได้ ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายด้านเกี่ยวกับวัยรุ่น ดังนี้

1) ปัจจัยภายใน (ทางอารมณ์) เช่น ความรู้สึกเหงา ต้องการการยอมรับจากเพื่อน มี อารมณ์ทางเพศมีความต้องการอยากรู้ อยากทดลอง ฯลฯ

2) ปัจจัยภายนอก (พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม) เช่น การแสดงความก้าวร้าวทางคำพูดและท่าทางการใช้สารเสพติด การเล่นเกม การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลรอบข้าง และสื่อ ฯลฯ

โดยสรุปแล้วนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา มากกว่าบุคคลทั่วไป ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะเกิดปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันและด้านการเรียนได้ ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านความประพฤติ ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์ภาพทางอารมณ์

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

นันทวัน ยันตะดิลก (2551) ได้ทบทวนพัฒนาการและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการพฤติกรรมเสี่ยงและความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กที่มีระบบต่างๆ ของร่างกายที่พัฒนายังไม่สมบูรณ์ ไปสู่วัยผู้ใหญ่ซึ่งร่างกายเจริญเติบโตและพัฒนาเต็มขั้น วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งร่างกายจิตใจ และสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่ยากต่อการคาดเดาในอนาคต นอกจากการอบรมเลี้ยงดูที่ดีแล้ว ยังมีสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกระตุ้นพัฒนาการของวัยรุ่นที่จะส่งผลให้วัยรุ่นมีการดำเนินชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ต้องการความรัก ความเข้าใจ ความสนใจ และความเอาใจใส่จากครอบครัว โรงเรียนชุมชนและสังคม

2. พัฒนาการในวัยรุ่น ศาสตร์ทางจิตวิทยาแบ่งวัยรุ่นเป็น 3 ช่วง

2.1 วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11-13 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบอย่างมากมายมีการเพิ่มของน้ำหนักและส่วนสูงอย่างมาก มีการเจริญเติบโตสูงใหญ่อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะที่คอ แขน ขามากกว่าที่ลำตัว ทำให้เด็กรู้สึกที่ตัวเองมีรูปร่างเก้งก้างน่ารำคาญ และการเจริญเติบโตขยายขนาดของร่างกายในแต่ละส่วน อาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย 1-2 ปี ผลของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กวัยนี้ได้มากโดยจะสามารถเห็นลักษณะของอารมณ์ที่แปรปรวน สับสน อ่อนไหวง่ายอารมณ์ขึ้นๆ ลงๆ ไม่มั่นคง และสามารถที่จะเห็นลักษณะอารมณ์ได้ทุกรูปแบบ ทั้งความวิตกกังวล หงุดหงิด หงุดหงิด หมกมุ่นไม่พอใจในรูปร่างที่เปลี่ยนไป กลัวว่าจะมีความผิดปกติในร่างกาย วิตกกังวลกับอารมณ์เพศที่สูงขึ้น และพฤติกรรมทางเพศ กลัวการเป็นผู้ใหญ่กลัวความรับผิดชอบ เพื่อนเป็นบุคคลที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น วัยนี้ชอบคลุกคลีกับเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง การได้มีโอกาสได้รู้จักกับเพื่อนทั้งชายและหญิงช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้การวางตัวในบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน ช่วยให้เขาารู้สึกมั่นคงในความเป็นชายหรือเป็นหญิงของตัวเอง วัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก บางครั้งเชื่อถือ และรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ แต่ถ้าเขาเคยใกล้ชิด มีความเคารพใครในตัวพ่อแม่มาตั้งแต่เด็กแล้ว

2.2 วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14-16 ปี ในวัยนี้มีพัฒนาการทางร่างกายที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากเหมือนในตอนต้น วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้ ส่วนด้านอารมณ์จิตใจมีความราบรื่นมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในช่วงนี้เป็นเรื่องการพัฒนาสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.3 วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17-20 ปี วัยรุ่นช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่สมบูรณ์เป็นผู้ใหญ่ มั่นใจและพอใจลักษณะรูปลักษณ์ของตนเอง วัยรุ่นช่วงปลายเป็นช่วงระยะเวลาที่รู้สึกอิสระเป็นตัวของตัวเอง จากความรู้สึกที่จะต้องพึ่งพาพ่อแม่หรืออยู่ใต้การบังคับบัญชาของผู้ปกครอง ความขัดแย้งในช่วงวัยรุ่นช่วงกลางจึงกลับเปลี่ยนแปลงเป็นความเข้าใจถึงความรัก ความหวังดี ข้อเสนอแนะต่างๆ จากพ่อแม่ กลับมาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของพ่อแม่ที่มีต่อตัว วัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ ตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเป็นช่วงเวลาที่会有ความผูกพันแน่นแฟ้น (intimacy) กับเพื่อนต่างเพศสภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่ และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมายการพัฒนาศติปัญญา ตามทฤษฎีของ Piaget วัยรุ่นระยะนี้จะเริ่มเข้าสู่ Formal Operational Thinking คือ มีความคิดในเชิงนามธรรม สามารถคิดรวบยอดได้ ใช้เหตุใช้ผล มีจินตนาการ อุดมคติ อุดมการณ์ และปรัชญาชีวิตของตนเอง แต่ขณะเดียวกันก็จะมีเชื่อมั่นตนเองและไม่ยึดหยุ่น ใฝ่หาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเอง พยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะทำพ่อกับแม่ คุณธรรมที่พัฒนาในช่วงนี้ จะทำให้วัยรุ่นมีความคิดที่จะทำความดีต่างๆ ด้วยสามัญสำนึกของตนเอง มิใช่ทำเพราะคำชมหรือกลัวการลงโทษเช่นในวัยเด็กอีกต่อไป

3.3 พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมที่พบได้เสมอ วัยรุ่นมักจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้หลายรูปแบบ วัยนี้จะมีปัญหาได้บ่อยและรุนแรง ซึ่งถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไข อาจจะถูกกลายกลายเป็นปัญหาใหญ่ และเกิดผลเสียร้ายแรงต่อตนเอง และผู้อื่น พ่อแม่ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและวัยรุ่น ควรเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงรู้จักการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ (กรมสุขภาพจิต, 2544ก : 4) พฤติกรรมเสี่ยงอาจจัดกลุ่มได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 พฤติกรรมที่ไม่ยั้งคิด

เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความหุนหันพลันแล่นไม่คิดถึงอันตรายที่จะตามมา เช่น การเล่นกีฬาที่โหดโผนอันตราย การรับประทานอาหารที่มากเกินไปหรือน้อยไป วัยรุ่นมักทำไปด้วยความสนุก ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

พฤติกรรมประเภทนี้จะเริ่มจากความรุนแรงน้อยๆ เช่น การกระทำที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ แต่ไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้ได้แก่ การดื้อ ไม่เรียน พุดไม่เพราะส่งเสียงดัง แต่งกายไม่เรียบร้อยขับรถเร็วเสียงดัง และหวาดเสียว หรือแข่งขันบนถนน วัยรุ่นส่วนใหญ่ทราบว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่ด้วยความคึกคะนองจึงไม่สนใจความถูกต้อง แต่วัยรุ่นบางกลุ่มมองว่าไม่เป็นเรื่องเสียหาย

ประเภทที่ 3 พฤติกรรมละเมิดกฎเกณฑ์ และสิทธิผู้อื่น

พฤติกรรมนี้มีความรุนแรงขึ้น ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน ได้แก่ ก้าวร้าวเกรง โขมย ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ลวนลามเพศตรงข้ามและอาชญากรรมที่มีความรุนแรงซับซ้อนต่างๆ วัยรุ่นจะทำโดยรู้ว่าผิด แต่ขาดการควบคุมตัวเองที่ต่ำ ทำแล้วมักหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

ประเภทที่ 4 พฤติกรรมทางเพศ

เป็นพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย ค่านิยม และวัฒนธรรมไทย และอาจนำมาซึ่งปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การสนใจเรื่องเพศมากเกินไป การหมกมุ่นกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะการยั่วยวน หรือเล้าโลมทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน การทำแท้ง การใช้ชีวิตคู่แบบสามีภรรยาในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียน และมีคู่นอนหลายคน เป็นต้น

ประเภทที่ 5 พฤติกรรมการใช้ยา หรือสารเสพติด

เป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นใช้หาความสุข หรือแก้ใจความทุกข์ให้หมดไปในระยะเวลาสั้นเริ่มต้นจากการใช้สารเสพติดแบบอ่อน เช่น บุหรี่ หรือสุรา ไปจนถึงสารเสพติดรุนแรง ได้แก่ ยาบ้า เฮโรอีน กาว ฯลฯ

3.4 ผลกระทบของพฤติกรรมเสี่ยงที่มีต่อวัยรุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 4)

4.1 ปฏิกริยาทางลบจากบุคคลอื่น วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะถูกตักเตือน ดูด่า ว่ากล่าว ประณามประจาน หรือลงโทษ ด้วยวิธีรุนแรงต่างๆ เมื่อเกิดขึ้นบ่อยๆ นานๆ ก็จะถูกจดจำจากบุคคลอื่น การถูกมองด้านลบบ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง โกรธและแค้นต่อสังคมซึ่งความรู้สึกไม่ดีเช่นนี้ยิ่งทำให้พฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น เป็นการแก้แค้น ตอบโต้ และได้รับความเอาใจใส่ด้านลบมากขึ้น เมื่อวัยรุ่นถูกปฏิเสธจากสังคม โอกาสที่จะกลับมาปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นจะยากขึ้น และกลายเป็นบุคลิกภาพที่ผิดปกติต่อไป

4.2 อุบัติเหตุ พฤติกรรมวัยรุ่นที่ขาดความยับยั้งชั่งใจตนเอง ขาดการคิดล่วงหน้า ขาดการประเมินอันตราย ขาดการยั้งคิด และทำอะไรตามใจตนเองได้ง่ายๆ ทำให้เกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุต่อตนเอง หรือผู้อื่นด้วย เช่น อุบัติเหตุจากรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ อุบัติเหตุจากกีฬา เป็นต้น

4.3 การเกิดโรค โรคที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยง มักเกิดจากลักษณะนิสัย และการควบคุมตนเองไม่ดี ได้แก่ โรคอ้วน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการติดยา หรือสารเสพติด

4.4 การสูญเสียโอกาสในอนาคต ปัญหาที่เกิดตามมาเมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยง คือ การขาดโอกาสที่จะเป็นคนที่การถูกมองเป็นเด็กเกเร ขาดโอกาสในการเรียน ขาดโอกาสในการทำงาน หรือสร้างครอบครัวที่ดีและถ้าพฤติกรรมเสี่ยงรุนแรงมากกลายเป็นอาชญากรรม วัยรุ่นมักจะลงเอยด้วยการถูกจับกุมดำเนินคดี หรือติดคุก สูญเสียโอกาสดีทุกอย่างในอนาคตอย่างมาก

4.5 ปัญหาทางสังคม เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อวัยรุ่น และผู้อื่น เช่น การตั้งครมไม่พร้อมในวัยรุ่น การทำแท้ง การใช้สาร เสพติด ปัญหาครอบครัว การเกิดอาชญากรรมต่างๆ วัยรุ่นแต่ละคนมีโอกาสจะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงไม่เท่ากัน วัยรุ่นที่จะเกิดปัญหาเหล่านี้ได้ง่าย มักพบปัจจัยเสี่ยงดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานทางอารมณ์ คือ ลักษณะอารมณ์ของเด็กซึ่งสังเกตได้ตั้งแต่แรกเกิด พื้นทางอารมณ์ที่ทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงได้มาก ได้แก่ ขาดการยับยั้งชั่งใจตนเองอารมณ์ไม่สม่ำเสมอขึ้นๆ ลงๆ อารมณ์เสียได้ง่ายการแสดงออกรุนแรงเวลาอารมณ์เสีย สมาธิสั้น ขนมาก ก้าวร้าว มีปัญหาการเรียนเฉพาะด้าน มีปัญหาในทักษะทางสังคม

2. ปัจจัยการเลี้ยงดู คือ ลักษณะการเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ทอดทิ้ง ทารุณ ก้าวร้าว รุนแรง ไม่สม่ำเสมอ ตามใจมากเกินไป ขาดกฎเกณฑ์

3. ปัจจัยระบบการเรียนการสอนที่โรงเรียน คือ ทางโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ระบบการเรียนการสอนที่เร่งเด็กมากเกินไป ระบบการลงโทษที่รุนแรงไม่เข้าใจจิตใจเด็ก ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ไม่เข้าใจเด็กวัยรุ่น ใช้วิธีรุนแรง และระบบการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการเรียนเฉพาะด้าน

4. ปัจจัยด้านเพื่อน คือ วัยรุ่นจะผูกพันกับเพื่อนๆ มาก และจะเรียนรู้ทักษะทางสังคม รวมถึงการยอมรับค่านิยมแนวคิด การปฏิบัติจากเพื่อน ๆ เด็กที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะเลียนแบบพฤติกรรมเสี่ยงนั้นโดยไม่รู้ตัว เด็กบางคนไม่มีเพื่อน เหงา ขาดความรู้สึกเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ก็อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อชดเชย หรือเรียกร้องความสนใจ

5. ปัจจัยด้านครอบครัว คือ การมีปัญหาภายในครอบครัว มักส่งผลให้เด็กได้รับการดูแลอย่างไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ในเด็กได้ง่าย เด็กที่เครียดหงุดหงิด ซึมเศร้า มักจะแสดงออกทางพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ เพื่อให้ตนเองเบี่ยงเบนอารมณ์มาสู่เรื่องที่ตื่นเต้นสนุกสนาน ทำให้มีความสุขได้ชั่วคราว

3.5 เหตุผลของพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

ตามหลักจิตวิทยาวัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง อยากพิสูจน์ ชอบความตื่นเต้นสนุกสนาน ทำหายต้องการเด่นดัง ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นมีการแสดงออกอย่างมากโดยขาดการยับยั้งชั่งใจตนเอง ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ ขาดทักษะในการแสดงออกให้ถูกกาลเทศะในวัยรุ่นที่เริ่มมีปัญหาบุคลิกภาพ หรือปัญหาทางอารมณ์จะมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อชดเชยหรือตอบสนองความต้องการทางอารมณ์บางอย่าง ที่ขาดอยู่ พฤติกรรมเสี่ยงอาจทำให้ปัญหาทางอารมณ์หายไปได้ชั่วคราว วัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ซ้ำ ๆ เมื่อทำแล้วเกิดความรู้สึกพอใจ ก็จะทำต่อเนื่องจนติดเป็นนิสัย (กรมสุขภาพจิต, 2544ก : 4)

พฤติกรรมเสี่ยงมักจะเริ่มเกิดขึ้นจากระดับความรุนแรงน้อย ๆ แต่จะเพิ่มขึ้นจากลักษณะปัญหาพื้นฐานของวัยรุ่นแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน ผู้ใหญ่ควรรีบแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงโดยมีหลักดังนี้

1. ค้นหากลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนและครูที่ปรึกษาช่วยแบ่งประเภทต่าง ๆ ตามระดับปัญหา คือ ระดับที่ 1 ไม่มีปัญหา ระดับที่ 2 มีปัญหาพฤติกรรมแต่ไม่รุนแรง โดยมีปัจจัยเสี่ยงมากกว่า 1 ข้อ ระดับที่ 3 มีพฤติกรรมรบกวนผู้อื่นหรือเป็นปัญหาต่อตนเอง เช่น ก้าวร้าว เกเร ขโมย เริ่มใช้ยาเสพติด ระดับที่ 4 มีปัญหารุนแรง เช่น อาชญากรรม ปัญหาทางเพศ หรือติดยาเสพติด กลุ่มเสี่ยงคือกลุ่มระดับ 2 ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไขจะทวีความรุนแรงเป็นระดับที่ 3 และ 4 ต่อไป

2. รีบแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ดำเนินการทันที เพื่อป้องกัน การติดเป็นนิสัย การถูกตราหน้าและปัญหาแทรกซ้อนทางจิตใจสังคม

3. ทำความเข้าใจปัญหา โดยการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่ออธิบายการเกิดปัญหาพฤติกรรมโดยใช้แนวทางการเกิดความสัมพันธ์ระหว่าง ร่างกาย-จิตใจ-สังคม ยกตัวอย่าง เช่น ปัญหาครอบครัว เด็กซึมเศร้าใช้สารเสพติด อาการทางกายเมื่อติดยาไม่สามารถเลิกได้

4. การทำงานเป็นทีม ปัญหาเด็กและวัยรุ่น มักต้องการความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างบุคคลต่างๆ หลายฝ่าย ได้แก่ ครูอาจารย์ แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พ่อแม่ และครอบครัว

5. การให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้ช่วยเหลือสามารถเปลี่ยนพฤติกรรม เด็กวัยรุ่นและครอบครัวโดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การร่วมกันทำความเข้าใจและกำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลง เพื่อแสวงหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

6. เทคนิคในการแก้ไขปัญหายุติกรรม ได้แก่

6.1 Behavior modification แรงจูงใจ + เทคนิคพฤติกรรมดึนีสัยดี

6.2 Modeling แบบอย่างที่ดีเลียนแบบพฤติกรรม

6.3 Cognitive theory เปลี่ยนความคิดเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งแรงจูงใจของพฤติกรรมมนุษย์ แบ่งเป็น 3 ระดับ

ระดับที่ 1 ไม่มีแรงจูงใจ ทำเพราะถูกบังคับ

ระดับที่ 2 มีแรงจูงใจจากภายนอก ด้วยคำชมเชย และการให้รางวัล

ระดับที่ 3 มีแรงจูงใจจากภายใน ได้แก่ การรู้จักชมตัวเอง การรู้สึกสนุกที่ได้ทำการเห็นประโยชน์ การรู้ความชอบความถนัดของตน การเกิดความปิติที่ได้ทำ และการมีเป้าหมายในอนาคต เทคนิคการสร้างแรงจูงใจสามารถทำได้ โดย

1. มีความสัมพันธ์ที่ดี

2. มีการสื่อสารได้เข้าใจ

3. มีการกระตุ้นให้คิดและรู้สึกได้ด้วยตนเองถึงข้อดี ข้อเสียของการกระทำหรือไม่กระทำ และสามารถหาช่องทางเบี่ยงเบนพฤติกรรมเป็นแบบอื่น

4. ปลดปล่อยให้เกิดการยอมรับจากภายใน โดยมีการตัดสินใจด้วยตนเอง และไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับให้ยอมรับ

5. การให้แรงจูงใจทางบวกอย่างเหมาะสม ได้แก่ การยกย่อง การชมเชย การกระตุ้นให้ชมตนเองได้ การรู้จักจุดดีจุดเด่นของตน และกระตุ้นให้เห็นเป้าหมายในอนาคตของตนเอง

สรุปวิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมเสียง ผู้ช่วยเหลือนวัยรุ่นต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เข้าใจปัญหาสาเหตุ เกี่ยวกับปัจจัยเสริม ปัจจัยเสียง และสาเหตุสำคัญทางร่างกาย จิตใจ สังคม

2. มีทัศนคติที่ดี คือ เป็นกลาง และยอมรับวัยรุ่น

3. สร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยการคุยให้เกิดความเข้าใจ การสื่อสารที่ดี และทำให้วัยรุ่นรู้สึกเป็นที่ยอมรับ

4. สร้างแรงจูงใจ เพื่อให้วัยรุ่นสามารถยอมรับปัญหาของตน และอยากแก้ไข

5. ใช้วิธีการ “พฤติกรรมบำบัด” โดยมองหาข้อดี ส่งเสริมพฤติกรรมด้านดี และชมเชยให้กำลังใจ

6. จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อกำจัดปัจจัยเสียงและสร้างบรรยากาศให้มีโอกาส “ทำดี”

7. ใช้ทีมช่วยทำงาน ได้แก่ ครูที่ปรึกษา ทีมแพทย์ และพ่อแม่

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาที่รุนแรง การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต้องรีบกระทำโดยความร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่าย โดยใช้เทคนิคต่างๆ อย่างถูกต้อง การเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากจะช่วยลดปัญหาทางจิตใจ สังคมได้แล้วยังช่วยให้วัยรุ่นเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมีบุคลิกภาพที่ดีและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

4. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา

4.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ตั้งอยู่เลขที่ 145 หมู่ที่ 12 ตำบล หินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 (นครศรีธรรมราช-พัทลุง) รหัสไปรษณีย์ 80350 Website <http://www.keereerat.ac.th> Tel 075497071 Fax 075497166 e-mail keereerat@hotmail.com เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีนักเรียน จำนวน 232 คน ผู้บริหาร 1 คน ครู 16 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กประจำตำบล และเป็นโรงเรียนในฝัน ของอำเภอร่อนพิบูลย์

โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2519 ครั้งแรกได้เปิดทำการสอนแบบสหศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2519 มีนายโสภาค วิริโยธิน ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนธราภิวัฒก์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา เป็นคนแรกของโรงเรียน ปัจจุบันมีนายณัฐวุฒิ รัตนอรุณ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา

ปรัชญาของโรงเรียน การศึกษา คือ รากฐานของชีวิต

คำขวัญประจำโรงเรียน เรียนดี กีฬาเด่น เน้นวินัย ใฝ่คุณธรรม

สีประจำโรงเรียน เขียว - เหลือง

วิสัยทัศน์ (Vision) “ภายในปี 2562 โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนาจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน บนพื้นฐานของความเป็นไทย ”

พันธกิจ (Mission)

พันธกิจที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ

พันธกิจที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา

พันธกิจที่ 4 สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยร่วมมือกับ ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

ค่านิยม (VALUE) “คีรีราษฎร์ ร่วมคิด ร่วมทำ มุ่งมั่นพัฒนา”

เอกลักษณ์ (IDENTITY) “คีรีราษฎร์สะอาดทุกวัน”

อัตลักษณ์ (IDENTITIES) “แต่งกายดี มีสัมมาคารวะ เน้น จิตสาธารณะ”

เป้าประสงค์ (Objective)

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นครูมืออาชีพและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
4. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วม
5. โรงเรียนมีหลักสูตร สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข
6. โรงเรียนมีระบบการ นิเทศ ภายในและการประเมินผลที่เข้มแข็ง
7. โรงเรียนมีเครือข่ายการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาร่วมกับชุมชน สถาบันการศึกษา องค์กรต่างๆ เพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์โรงเรียน

- กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคีเครือข่ายทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.2 จุดเน้นการดำเนินงานของโรงเรียน

1. จุดเน้นด้านผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและทักษะอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและ การประกอบอาชีพ
- 1.2 ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
- 1.3 ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ ตามหลักสูตร

2. จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ครูและบุคลากรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

3. จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

- 3.1 โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง มีผลงานเชิงประจักษ์
- 3.2 โรงเรียนมีนวัตกรรมในการบริหาร

3.3 โรงเรียนมีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จุดเน้นด้านภาคีเครือข่าย

4.1 ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรของรัฐ และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.2 ส่งเสริมบทบาทของ ผู้ปกครอง และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.3 วัฒนธรรมของสถานศึกษา

1. ความสุขในการทำงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนมุ่งเน้นการทำงานให้มีความสุข มีความยิ้มแย้มแจ่มใส ทำงานอย่างมีเป้าหมาย ภายใต้กระบวนการที่ถูกต้อง ส่งผลให้มีผลผลิตที่เป็นเลิศ

2. มีความรักในการทำงาน เป็นเอกลักษณ์เด่นของโรงเรียนที่ครูและบุคลากรทุกคนมีความรัก ทุ่มเท เสียสละ มีวินัยในการทำงาน ภูมิใจงานที่ทำ มุ่งพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและพร้อมที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพื่อความก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ดูแลช่วยเหลือในการทำงาน การทำงานของครูและบุคลากรเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เกิดประโยชน์ แบบกัลยาณมิตรนำจุดเด่นของแต่ละคนมาพัฒนาคุณภาพของงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

4. มีนวัตกรรมในการทำงาน ทุกคนในองค์กรปฏิบัติงานโดยใช้องค์ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิดต่างๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ มากำหนดเป็นนวัตกรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ

สมรรถนะหลัก

“องค์กรแห่งการเรียนรู้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งเน้นนวัตกรรมสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ การทำงานเป็นทีม และบริการชุมชน”

4.4 ประเด็นในการพัฒนา

ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาถือเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสรุปนำไปสู่การเชื่อมโยงหรือสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3-5 ปี) และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น จากผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สามารถสรุปผลการประเมินในภาพรวมจุดควรพัฒนาของแต่ละมาตรฐาน พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาในอนาคต ดังนี้ (รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2559, 2559 : 37-39)

ด้านคุณภาพผู้เรียน

1. ควรเร่งพัฒนานักเรียนให้กล้าแสดงออกในการนำเสนอ การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการทำงานอย่างเป็นระบบเช่นการเรียนรู้แบบโครงงานให้มากขึ้น

2. เน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในบางวิชาที่ต่ำกว่ามาตรฐานระดับชาติ เช่นคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และภาษาไทย ตลอดจนปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ระดับโรงเรียน

3. การส่งเสริมนักเรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมที่พัฒนาแนวคิดนักเรียนให้เกิดกระบวนการทำงานเป็นทีม สร้างประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
ด้านกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. การกำหนดวิสัยทัศน์และการวางแผนในระยะยาว ที่ยังขาดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. การกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานขาดข้อมูลรองรับในการกำหนดเป้าหมาย ไม่มีตัวชี้วัดที่กำหนดความสำเร็จครอบคลุมทุกภาระงาน เพื่อให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การสื่อสารที่ขาดแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ

4. ระบบการนิเทศกำกับติดตาม ขาดความต่อเนื่องจึงส่งผลต่อความสำเร็จไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

5. การสร้างเครือข่ายการพัฒนาทางการศึกษา ขาดความเข้มแข็งในการรวมกันพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

ด้านจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การจัดการเรียนการสอนเน้นการพัฒนานักเรียนรายบุคคลและรายกลุ่มสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

2. นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการส่งเสริมและแก้ปัญหาให้นักเรียนอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การพัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยที่ช่วยแก้ปัญหาหรือส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

4. พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

แนวทางการพัฒนาในอนาคต

1. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ชัดเจนขึ้น และจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

2. ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

3. การพัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและสภาพการจัดการเรียนการสอน

4. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ให้เพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วิสรธร พลเสน (2547 : 70-75) ได้ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สิ่งที่ได้จากการจัดทำคือ คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี ในรูปแบบการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 ด้านคือ กลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติด และกลุ่มเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

สังคม แก้วสว่าง (2547 : 66-76) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสสะเวชวิทยา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนเสสสะเวชวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเสสสะเวชวิทยาเป็นระบบที่สามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนได้ทุกคนทุกกลุ่ม ไม่ใช่เป็นระบบที่ช่วยเหลือเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคืออาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานมากอยู่แล้ว การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากมีเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบมาก ต้องเสียเวลาในการเก็บ และเอกสารบางอย่างเป็นงานที่ซ้ำซ้อน 2) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนที่กระชับง่ายต่อการปฏิบัติ รวมทั้งมีคู่มือที่อ่านเข้าใจง่ายและสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาแล้วยังเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะฝ่ายพัฒนาและปกครอง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาแล้วแม้จะช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น แต่ก็ยังเป็นการเพิ่มภาระแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีปัญหาคืออาจารย์ที่ปรึกษาในห้องที่มีนักเรียนที่มีปัญหา และต้องการดูแลเป็นพิเศษ ทำให้เวลาในการพัฒนาการเรียนการสอนลดน้อยลง ฝ่ายบริหารควรหาทางแก้ไขต่อไป

เนาวรัตน์ ภิณูวัย (2547 : ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเอาใจใส่ของครูเพื่อการแก้พฤติกรรมขาดเรียนของนักเรียน กรณีศึกษา นายธรรต บุญนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชื่อ นายธรรต บุญนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โดยได้ดำเนินการประสานงานกับฝ่ายปกครอง เรื่องการขาดเรียนของนักเรียนและติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบถึงการหนีเรียนของบุตร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้เรียกนายธรรต มานั่งคุยสอบถามถึงสาเหตุของการหนีเรียน และครูได้ให้คำแนะนำชี้แนะ ติดตามผลการมาขาดเรียนของนายธรรตทุกวัน และพบว่าผลการขาดเรียนนี้ลดลงกว่าเดิม

นายณรงค์เดช อินอุทัย (2550 : ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน ระดับชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลส์และดิจิตอล ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่ม” มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาระดับชั้นปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลส์และดิจิตอล ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มความร่วมมือ โดยใช้ชุด Learning By Doing ซึ่งมีจำหน่ายในท้องตลาด โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากใบบันทึกผลการเก็บคะแนนกลุ่ม ใบบันทึกผลการเก็บคะแนนปฏิบัติรายบุคคล และแบบบันทึกความก้าวหน้าด้านพฤติกรรม/จิตพิสัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน มีคะแนนการประเมินคะแนนเก็บที่สูง จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ซึ่งการใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มความร่วมมือนั้น สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แต่ควรมีวิธีอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย เพื่อการพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง

พัทธนา กลางประพันธ์ (2549 : 22-31) ประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) และการวางแผนแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า หลังการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่งแล้ว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง และโปรแกรมการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) และการวางแผนแบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้โรงเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้โดยทุกส่วนมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับมาก

อินทรา ฮวดเจริญ (2550) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียนตามตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามตำแหน่งการดำเนินงาน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันตามตำแหน่งการดำเนินงานที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมนักเรียนแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทรัตน์ เกื้อหนุน (2553) ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน และครูจำนวน 285 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 313 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3) การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน คือ การส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรอง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.448

สดชื่น ดวงคำน้อย (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ผลการวิจัยพบว่า ในวงรอบที่ 1 ครูโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ จึงได้ร่วมกันแก้ไข โดยพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี และปฏิบัติได้ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูเข้าในบทบาทผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งส่งผลช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

สุพรรณนิการ์ มาศยคง (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนอยู่ในระดับดี ส่วนด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านวิชาการและด้านสัมพันธภาพนักเรียนกับครู อยู่ในระดับปานกลาง และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีคุณลักษณะของนักเรียนและข้อมูลพื้นฐานพบว่า เพศ จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ขนาดโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

อายุ ระดับชั้น ระดับผลการเรียน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของ ผู้ปกครองกับผู้ปกครอง

สรุปผลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประเด็นสำคัญคือ ในกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นมีสาเหตุมาจากครอบครัวพ่อแม่ ผู้ปกครองปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างไม่เหมาะสม ขาดการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรักความอบอุ่นแก่ บุตรหลานไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ สังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพการ เปลี่ยนแปลงได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นการตัดสินใจจึงเป็นไปด้วย อารมณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำความเข้าใจและ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็กับเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวด้วยวิธีการจัดกิจกรรมให้ คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยในการพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัว พัฒนา ตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของตน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลาแมน (Lahmannowsky, 1991: 1642) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการแนะ แนวและการให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจ ระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนลินคอร์น (Lincorn) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ต้องการการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการพัฒนาอาชีพ แนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง แนวทางแห่งความสำเร็จ วิธีการที่ทำให้ผู้อื่น เข้าใจและยอมรับ วิธีการเข้าใจและยอมรับตัวเอง

ไซส์ (Siebs, 1999 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ โรงเรียนในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาแถบชานเมือง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทศนคติในเรื่องประโยชน์ของโปรแกรมเพื่อ เป็นการป้องกันการลาออกของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมในการวิจัย 72 คนซึ่งเข้าร่วมในโปรแกรม REACH จากปี 1994 – 1998 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถ ประสบความสำเร็จโดยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ยให้สูงขึ้นเพิ่มความเอาใจใส่ใน การเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจมาสู่การเรียน พัฒนา วิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือมีโอกาสมากขึ้นในการจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม REACH นั้นเอง

โคล (Cole, 2002) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการ ควบคุมดูแลวินัยตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจีย เครื่องมือที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง เหมาะสมในการจัดการกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ระหว่างแขกผู้มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน และประสานงานกับหน่วยงาน หน่วยงานสนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้ เกี่ยวกับความรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวินัยนักเรียน แตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ การ เสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เกิดการสร้างสรรคพฤติกรรมที่เหมาะสม การรวบรวมของข้อมูล

การทำผิวดินของนักเรียน เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลภายนอก บุคลากรร่วมทำงานและการบริหารงบประมาณแต่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ทีด (Teed, 2002) ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ครูประมณกับความสำเร็จในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมีลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมีความรุนแรง ถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง พิกการ เด็กสุขภาพไม่ดี ต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเอาใจใส่ต่อปัญหา และความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ การศึกษาพบว่า ครูได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาหลากหลายวิธีในชั้นเรียน วิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นมาตรการป้องกันรักษาฟื้นฟูได้อีกด้วย

กลาสเซียร์ (Glazier, 2004 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนักวิชาการ การศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทัศนคติของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยได้แก่ ตัวแทนของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ในเขตตอนใต้ของแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญ ซึ่งมีทัศนคติในด้านบวกต่อกระบวนการบริหารงานของคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวโน้มสูงในการมองว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงาน และมีความพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากกว่า นอกจากนี้ ครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงของพวกเขา และมีความเต็มใจที่จะทำการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นดีขึ้น สุดท้ายมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการจัดการประเมินผลตามระดับชั้นเรียนเพื่อนำไปทำการวางแผนงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารงานของคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School

สรุปผลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งมีสาเหตุมาจากครอบครัวและผู้ปกครองปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างไม่เหมาะสม ขาดการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่บุตรหลานไม่ดีเท่าที่ควร และมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งขึ้นอยู่กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยในการพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัว พัฒนานตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาทั้งในและต่างประเทศพบว่า กรอบแนวคิดสำคัญที่นำมาอ้างในงานวิจัยจะเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเด็นที่ยังไม่มีงานวิจัยที่การดูแลนักเรียนเฉพาะกลุ่ม คือ การจัดการระบบดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพราะเด็กกลุ่มเสี่ยงนี้มีความสำคัญยิ่งที่ควรได้รับความเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ ในส่วนของสถานศึกษาการดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงนั้นจำเป็นต้องจัดการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการวางแผนการดำเนินการให้เป็นระบบ มีระบบการกำกับติดตามและสรุปประเมินผลการดำเนินงาน โดยแนวทางการดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงดังกล่าวนี้ควรนำการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นหลักในการดำเนินการซึ่งนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำหลักของการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน ประกอบด้วย
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 50 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนาทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มไม่จบการศึกษา ด้วยการในระบบคัดกรองตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (พิสนุ พงศ์ศรี. 2552 : 101)

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

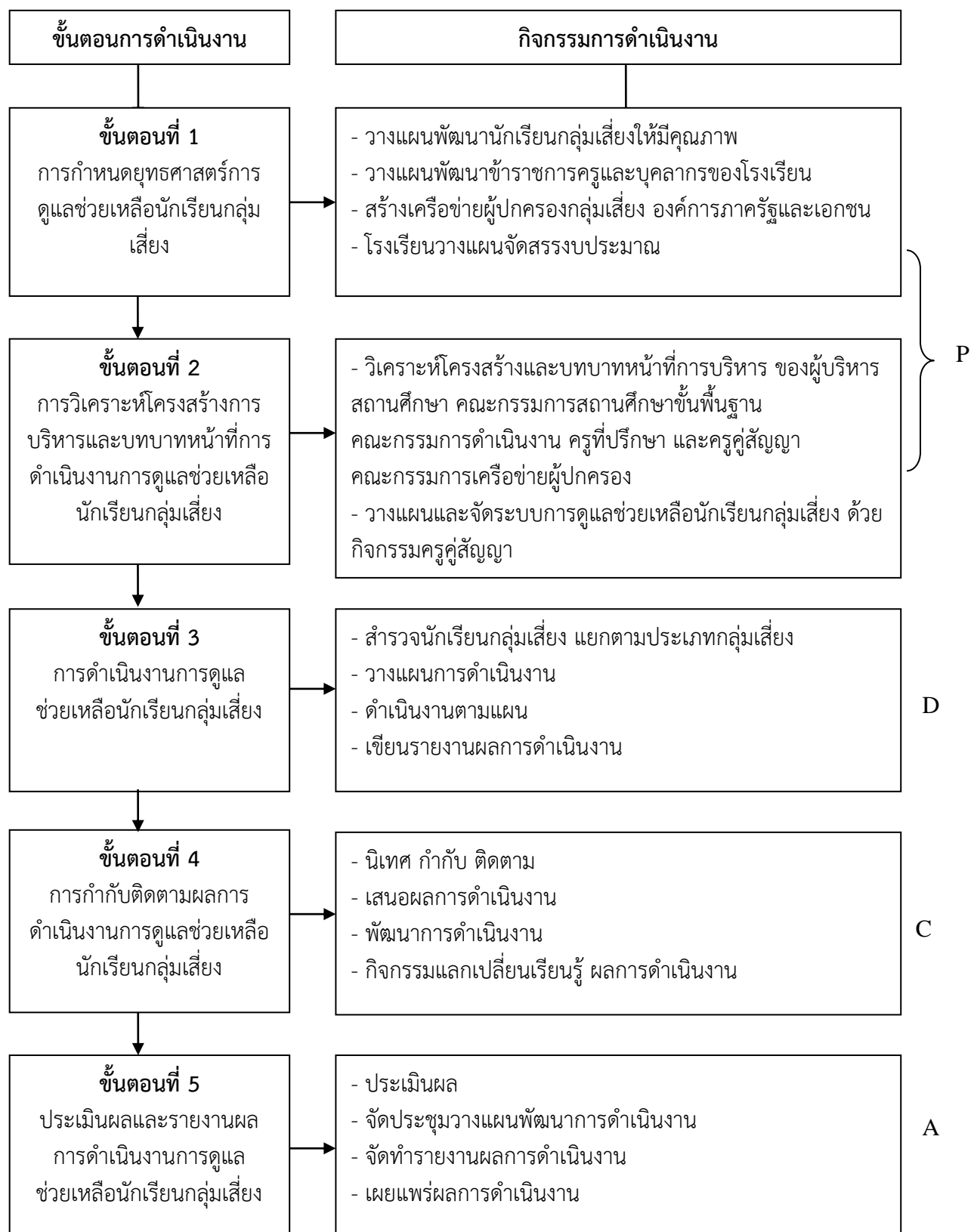
การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การออกแบบและกำหนดรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัย

1.2 กำหนดรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูร่วมกันกำหนดรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โดยการออกแบบและสร้างรูปแบบ ได้ดังนี้

รูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียน ศิริราชบุรีพัฒนา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ จัดตามวงจรบริหารของเดมมิ่ง (PDCA) ได้ดังนี้

การวางแผน P (PLAN) ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

การดำเนินการตามแผน D (DO) ได้แก่

- 3) การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

การตรวจสอบ C (CHECK) ได้แก่

- 4) การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

การปรับปรุงแก้ไข A (ACT) ได้แก่

- 5) ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

1.3 นำรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา ด้านแนะแนวการศึกษา ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เลือกมาโดยการเจาะจงคุณสมบัติและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย จำนวน 5 คน จัดประชุมสัมมนา (Connoisseurship) เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์จากผลการประชุมและพิจารณาปรับปรุงแก้ไขได้รูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ที่สมบูรณ์

ขั้นที่ 2 การใช้รูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โดยใช้กับครู จำนวน 20 คน และนักเรียนจำนวน 20 คน โรงเรียนศิริราชภรณ์พัฒนา มีกระบวนการดำเนินการดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และผู้ปกครองนักเรียน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังนี้

2.1.1 การพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพ โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบครูคู่สัญญา

2.1.2 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียน โรงเรียนจัดอบรมครูในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และให้ครูเข้ารับการอบรมการพัฒนาครูทั้งระบบของคู่มือครู โดยให้พิจารณาหลักสูตรการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจัดครูนักเรียนศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

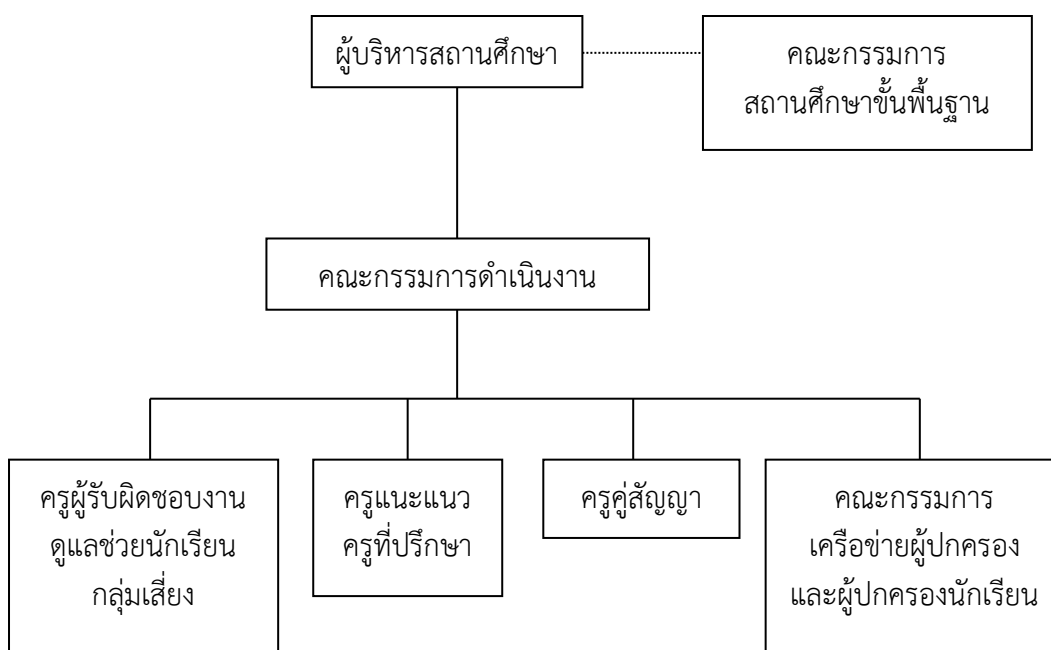
2.1.3 การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองกลุ่มเสี่ยง องค์การภาครัฐและเอกชน ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน โรงพยาบาลร่อนพิบูลย์ สถานีตำรวจอำเภอร่อนพิบูลย์

2.1.4 วางแผนจัดสรรงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เช่น การจัดกิจกรรมค่ายปรับพฤติกรรม การประชุมผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้าน การศึกษาดูงาน

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการดังนี้

2.2.1 กำหนดองค์ประกอบโครงสร้างการบริหาร ของ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูคู่สัญญา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และผู้ปกครองนักเรียน

โครงสร้างการบริหารงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา

2.2.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ ตามโครงสร้างการบริหารงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่
 1. พัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ว่าโรงเรียนต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข
 2. พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียนให้มีศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 3. สร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ให้มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 4. จัดหางบประมาณในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทให้ความเห็นชอบในเรื่องต่อไปนี้
 1. แผนปฏิบัติการในการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
 2. จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
 3. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
 4. รับรองรายงานผลการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
- 3) คณะกรรมการดำเนินงานครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 1. รับผิดชอบในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 2. วางแผนการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ตรงตามสภาพความเสี่ยง
 3. ดำเนินงานตามแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตรงกับสภาพความเสี่ยง
 4. จัดทำรายงานผลการพัฒนารูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา เป็นรายบุคคล
 5. ปรับปรุงการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อการวางแผนอย่างต่อเนื่อง
- 4) คณะกรรมการดำเนินงานครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 1. รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยกระบวนการคัดกรอง
 2. วางแผนการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 3. ดำเนินงานประสานครูคู่สัญญาดำเนินงานตามแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตรงกับสภาพความเสี่ยง
 4. จัดทำรายงานผลการพัฒนารูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา เป็นรายบุคคลร่วมกับครูคู่สัญญา
 5. ปรับปรุงการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อวางแผนอย่างต่อเนื่อง
- 5) คณะกรรมการดำเนินงานครูคู่สัญญา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
 1. รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 2. ดำเนินงานตามรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 3. ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 4. นำเสนอข้อมูลรายงานผู้ที่เกี่ยวข้องตามแผนการดำเนินงาน
 5. สรุปรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

- 6) คณะกรรมการดำเนินงานผู้ปกครองนักเรียน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
1. รับผิดชอบในการให้ข้อมูลสารสนเทศและความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
นักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 2. ดำเนินงานตามรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงร่วมกับครู
คู่สัญญา
 3. ประสานกับครูคู่สัญญา ครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2.2.7 คณะกรรมการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีหน้าที่บทบาท ดังนี้
1. ร่วมวางแผนการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม
เสี่ยงร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 2. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

2.3 ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการดังนี้

- 2.3.1 ดำเนินการสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แยกตามประเภทกลุ่มเสี่ยง โดยใช้เครื่องมือดังนี้
- 1) แบบข้อมูลส่วนตัว (แบบ ค.พ. 1)
 - 2) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน (แบบ ค.พ. 5)
 - 3) แบบประเมินพฤติกรรม โดย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง (SDQ) (แบบ ค.พ. 2 - 4)
 - 4) แบบสรุปผลการคัดกรอง (แบบ ค.พ. 6)
- 2.3.2 วางแผนการดำเนินงาน กำหนดแผนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา จำนวน 7 กิจกรรม ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงแผนการดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครู
คู่สัญญา ของโรงเรียนศิรราชูร์พัฒนา

ลำดับ	กิจกรรม	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1	กิจกรรมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมครูคู่สัญญา ระหว่าง ครูคู่สัญญา ผู้บริหาร และผู้ปกครอง	แบบบันทึกข้อตกลง	20-25 พฤษภาคม 2561	ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน และครูคู่สัญญา
2	กิจกรรมการจัดค่ายทักษะชีวิต ประกอบด้วย ครูคู่สัญญา นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	แบบรายงานการประเมินกิจกรรม	28-30 พฤษภาคม 2561	ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน และครูคู่สัญญา
3	กิจกรรมครูคู่สัญญาให้คำปรึกษา ติดตามนักเรียน	1. แบบบันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (แบบ ค.พ. 10) 2. แบบบันทึกการสื่อสารกับผู้ปกครอง (แบบ ค.พ. 7)	ตลอดปีการศึกษา	ครูคู่สัญญา
4	กิจกรรมครูคู่สัญญากับการมอบหมายภาระงานรายสัปดาห์	แบบบันทึกการมอบหมายงาน (แบบ ค.พ. 8)	ตลอดปีการศึกษา	ครูคู่สัญญา
5	กิจกรรมครูคู่สัญญากับการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ	แบบบันทึกการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน (แบบ ค.พ. 9)	ตลอดปีการศึกษา	ครูคู่สัญญา
6	กิจกรรมนักเรียนคู่สัญญากับบันทึกกิจกรรมประจำวัน	แบบบันทึกประจำวัน (แบบ ค.พ. 11)	ตลอดปีการศึกษา	ครูคู่สัญญา
7	กิจกรรมครูคู่สัญญาประชุมผู้ปกครองเพื่อติดตามพฤติกรรม	แบบบันทึกการประชุมผู้ปกครอง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง 30 ก.ค และ 30 ก.ย 2561 และ 15 ม.ค และ 15 มี.ค 2562	ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน และครูคู่สัญญา

2.3.3 ดำเนินงานตามแผน ดำเนินการตามแผนที่กำหนด และระยะเวลาที่กำหนด

2.3.4 เขียนรายงานผลการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ขั้นตอนที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการดังนี้

2.4.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

2.4.2 เสนอผลการดำเนินงาน โดยการจัดประชุม เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเสนอผลความก้าวหน้า และปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน

2.4.3 พัฒนาการดำเนินงาน นำผลจากการดำเนินงานในการประชุม ปรับปรุงพัฒนาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4.4 ครูคู่สัญญารายงานการศึกษารายกรณี (Case Study)

2.4.5 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุด 1 ภาคเรียน สรุปผลการดำเนินงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.5 ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการดังนี้

2.5.1 ประเมินผล ประกอบด้วย

- 1) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2) ศึกษาความเหมาะสมการใช้รูปแบบการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 3) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 4) ศึกษาการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนรายบุคคล

2.5.2 จัดประชุมวางแผนพัฒนาการดำเนินงาน จากผลการดำเนินงาน

2.5.3 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5.4 เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 5 ฉบับ โดยเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

3.1 ฉบับที่ 1 แบบประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา จำนวน 15 ข้อ

3.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา จำนวน 20 ข้อ

3.3 ฉบับที่ 3 แบบศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยครูคู่สัญญา จำนวน 25 ข้อ

3.4 ฉบับที่ 4 แบบศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 25 ข้อ

3.5 ฉบับที่ 5 แบบสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล

4. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีจำนวน 4 ฉบับ และเชิงคุณภาพ 1 ฉบับ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลแต่ละชนิดจากตำราของนักวิชาการ ซึ่งมีตำราการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 41-45) ตำราวิจัยทางการศึกษาของ วีระวรรณ ชินะตระกูล (2542 : 103-111) สถิติสำหรับการวิจัยของ ประยูร อาษานาม (2545 : 21-28) หลักการการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2547 : 51-53)

2. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และนำข้อมูลที่ดำเนินการวิจัยมาประมวลจัดทำกรอบโครงสร้าง ขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรราชูร์พัฒนา ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 5 ฉบับ

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามแต่ละกิจกรรมพัฒนา มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของเครื่องมือแต่ละฉบับ ผลปรากฏว่าเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ฉบับที่ 1-4 มีค่า IOC มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาทุกข้อ ตั้งแต่ 0.8 ถึง 1.00 ผ่านตามการกำหนดเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องทุกข้อ

5. นำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ทั้ง 5 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try out)

5.1 ฉบับที่ 1 แบบประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา นำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนเสาชิงช้า จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80 (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 96-98)

5.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา นำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนเสาชิงช้า จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84 (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 96-98)

5.3 ฉบับที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนเสาชิงช้า จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 96-98)

5.4 ฉบับที่ 4 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองโรงเรียนเสาชิงช้า จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80 (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 96-98)

5.5 ฉบับที่ 5 แบบรายงานการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแบบบันทึกการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีประเด็นสำคัญด้านการเรียน และด้านพฤติกรรม

5. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องมือ ฉบับที่ 1 และ ฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินครูโรงเรียนศิรีราชูร์พัฒนา ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1.1 นิตหมายคณะครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตาม วัน เวลา และสถานที่ ตามช่วงเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้

5.1.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและบรรยากาศการชี้แจง การตอบแบบประเมินเป็นแบบกัลยาณมิตร

5.1.3 แจกแบบประเมินให้คณะครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ

5.1.4 เก็บรวบรวมแบบประเมิน ตรวจสอบจำนวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 เครื่องมือ ฉบับที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นแบบสอบถามครูคู่สัญญาศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.2.1 ครูคู่สัญญาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล

5.2.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคลจากครูด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบจำนวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.3 เครื่องมือ ฉบับที่ 4 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

5.3.1 ครูคู่สัญญาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคลจากผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

5.3.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จากครูที่เก็บข้อมูลมาด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบจำนวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.4 เครื่องมือ ฉบับที่ 5 เป็นแบบรายงานการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบบันทึกการรายงานการศึกษากรณี (case study) ดังต่อไปนี้

5.4.1 ครูคู่สัญญาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนและสรุปผลการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.4.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบรายงานการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล จากครูด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบรายงาน ตรวจสอบจำนวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสำเนา และจัดเตรียมแบบสำเนาเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

6.1 ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วนของเครื่องมือที่ได้รับคืนทุกฉบับ

6.2 นำเครื่องมือที่ได้รับคืนทุกฉบับไปดำเนินการแจกแจงความถี่

6.3 นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแจงความถี่มาดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.4 เครื่องมือฉบับที่ 1 การแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 100) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมากที่สุด

ช่วงค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมาก

ช่วงค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติปานกลาง

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติน้อย

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

6.5 เครื่องมือฉบับที่ 2 การแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 100) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุด

ช่วงค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้มาก

ช่วงค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้ปานกลาง

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้น้อย

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้น้อยที่สุด

6.6 เครื่องมือฉบับที่ 3 และ 4 การแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 100) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ช่วงค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ช่วงค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.7 เครื่องมือฉบับที่ 5 แบบรายงานการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล สรุปข้อมูลตามแบบบันทึกการรายงานการศึกษากรณี (case study)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้รายงานได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

7.1.1 การหาค่าความสอดคล้อง (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อถามของแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบแต่ละข้อ
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแต่ละฉบับ
	$\sum S_1^2$	แทน	ความแปรปรวนของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทั้งหมด
	K	แทน	จำนวนข้อถามในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม α มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

7.2.1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)

การหาค่าเฉลี่ยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

7.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (กาญจนา วัฒนา, 2544 : 115 - 116)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อข้อมูลที่นำมา
คำนวณได้จากตัวอย่าง ใช้แทน σ

x_i แทน ค่าของข้อมูลตัวที่ 1

N แทน ค่าของจำนวนข้อมูลทั้งหมด

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของมูลตัวอย่างชุดนี้ ใช้แทน μ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนศิริราชูร์พัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำหลักของการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

N แทน จำนวนประชากร

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา ผู้วิจัยนำเสนอ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา

ตอนที่ 3 ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา

ตอนที่ 4 ผลของการศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของครูโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.56	0.68	มากที่สุด
2	การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.72	0.47	มากที่สุด
3	การกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.56	0.60	มากที่สุด
4	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่	4.72	0.49	มากที่สุด
5	การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีศักยภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.17	0.75	มาก
6	การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการและงบประมาณการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	3.89	0.75	มาก
7	การวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.56	0.51	มากที่สุด
8	การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามที่กำหนดไว้	4.17	0.75	มาก
9	การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร คณะครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.72	0.47	มากที่สุด

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
10	การมีส่วนร่วมและการร่วมมือผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.39	0.6	มาก
11	การร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ ภาคีเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	3.61	0.68	มาก
12	การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.22	0.72	มาก
13	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.22	0.91	มาก
14	การประเมินผลและการจัดทำรายงานผลการดำเนินการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.11	0.76	มาก
15	การปรับปรุงผลการดำเนินการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.17	0.55	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.32	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของครูโรงเรียนศรีราชาพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร คณะครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง อยู่ในระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.49 และ 0.47 ตามลำดับ) รองลงมา การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา การกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา และการวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา อยู่ในระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.68, 0.60 และ 0.51 ตามลำดับ)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านยุทธศาสตร์				
1	พัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพตาม พ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542	4.28	0.70	มาก
2	พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียน ให้มีศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.17	0.88	มาก
3	สร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง องค์การภาครัฐและเอกชน ในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.78	0.70	มาก
4	โรงเรียนวางแผนจัดสรรงบประมาณในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	3.67	1.13	มาก
	ค่าเฉลี่ย	3.98	0.85	มาก
ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่				
5	องค์ประกอบของโครงสร้างการบริหารงานรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	4.44	0.68	มาก
6	บทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา	4.61	0.49	มากที่สุด
7	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.72	0.73	มาก
8	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน	4.39	0.59	มาก
9	บทบาทหน้าที่ครูคู่สัญญาและครูที่ปรึกษา	4.61	0.50	มากที่สุด
10	บทบาทของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และผู้ปกครองนักเรียน	4.60	0.52	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย	4.35	0.60	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านการดำเนินงาน				
11	กระบวนการวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.67	0.49	มากที่สุด
12	ดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ได้จัดทำไว้	4.17	0.52	มาก
13	เขียนรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.22	0.44	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.34	0.55	มาก
ด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน				
14	นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน	4.22	0.55	มาก
15	เสนอผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบเป็นระยะ และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.17	0.52	มาก
16	พัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.83	0.72	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.07	0.60	มาก
ด้านการประเมินผลและรายงานผล				
17	ประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ภาคเรียนละ 1 ครั้งและปลายปีการศึกษา	4.22	0.73	มาก
18	จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.88	มาก
19	จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.00	0.76	มาก
20	การเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสารสนเทศหรือรายงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ	3.89	0.6	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.11	0.74	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.55) และด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โดยครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ข้อ	รายการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านจิตใจ				
1	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง	4.06	0.97	มาก
2	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง	3.72	0.81	มาก
3	นักเรียนสามารถตัดสินใจ และเรียนรู้เรื่องราวต่างๆได้	3.94	0.85	มาก
4	นักเรียนสามารถจัดการกับความเศร้า ความกังวล ความเชื่อต่างๆของตนที่ผลต่อการดำเนินชีวิต	3.89	0.62	มาก
5	นักเรียนทำบุญ บริจาค ช่วยเหลือเพื่อน แบ่งปัน ศึกษาธรรมะหรืออ่านหนังสือธรรมะ	3.11	0.72	ปานกลาง
6	นักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา รู้จักวิธีระบายอารมณ์หรือคลายเครียด	4.06	0.79	มาก
7	นักเรียนมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสเบิกบานอยู่เสมอ	3.94	0.79	มาก
8	นักเรียนมีกำลังใจ รู้สึกสงบและมีความสุข	3.78	0.98	มาก
9	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ	3.22	0.89	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ย	3.75	0.82	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม				
10	นักเรียนเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน เช่น ขนม ปากกา	3.83	1.09	มาก
11	นักเรียนช่วยเหลือถ้าเพื่อนบาดเจ็บ เจ็บป่วย และให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ	4.06	0.97	มาก
12	นักเรียนไม่แยกตัวออกจากเพื่อน และมีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	4.17	0.89	มาก
13	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และสนทนาพูดคุยกับเพื่อนๆ	3.89	1.02	มาก
14	นักเรียนรู้จักทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสา	3.94	1.21	มาก
15	นักเรียนมีความสุข และภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น	3.89	1.09	มาก
16	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อฟังครูและผู้ปกครอง	3.44	1.05	ปานกลาง
17	นักเรียนให้ความเคารพครู ผู้ปกครอง ผู้อาวุโส และรู้จักเกรงใจผู้อื่น	3.67	1.08	มาก
	ค่าเฉลี่ย	3.86	1.05	มาก
ด้านการเรียนรู้				
18	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มีความตั้งใจรับผิดชอบในการทำงาน หรือโครงการต่างๆที่ครูมอบหมาย	3.17	0.97	ปานกลาง
19	นักเรียนใฝ่เรียนรู้	3.22	1.04	ปานกลาง
20	นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ และมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.11	1.1	ปานกลาง
21	นักเรียนมีการแสดงออกทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ	3.44	1.1	ปานกลาง
22	นักเรียนมีสมาธิในเวลาเรียน มีความสามารถในการจดจำ และตามบทเรียนที่ครูสอนได้ทัน	3.44	1.05	ปานกลาง
23	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.5	1.05	มาก
24	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร	3.78	1.25	มาก
25	นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ประเมิน	3.61	0.93	มาก
	ค่าเฉลี่ย	3.41	1.06	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.67	0.98	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา โดยครูคู่สัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาละด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 1.05) รองลงมา ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.72) และ ด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ข้อ	รายการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านจิตใจ				
1	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง	3.83	0.95	มาก
2	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง	3.56	0.83	มาก
3	นักเรียนสามารถตัดสินใจ และเรียนรู้เรื่องราวต่างๆได้	3.67	0.81	มาก
4	นักเรียนสามารถจัดการกับความเศร้า ความกังวล ความเชื่อต่างๆของตนที่ผลต่อการดำเนินชีวิต	3.67	0.68	มาก
5	นักเรียนทำบุญ บริจาค ช่วยเหลือเพื่อน แบ่งปัน ศึกษาธรรมะหรืออ่านหนังสือธรรมะ	3.11	0.85	ปานกลาง
6	นักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา รู้จักวิธีระบายอารมณ์หรือคลายเครียด	3.67	0.75	มาก
7	นักเรียนมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสเบิกบานอยู่เสมอ	3.78	0.72	มาก
8	นักเรียนมีกำลังใจ รู้สึกสงบและมีความสุข	3.41	0.89	ปานกลาง
9	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ	3.11	0.97	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ย	3.53	0.83	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม				
10	นักเรียนเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้กับบุคคลอื่นๆ หรือเพื่อน เช่น ขนม อาหาร ของใช้ต่างๆ	3.72	1.02	มาก
11	นักเรียนช่วยเหลือถ้าญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน บาดเจ็บ เจ็บป่วย และให้กำลังใจเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ไม่สบายใจ	3.61	1.03	มาก
12	นักเรียนไม่แยกตัวออกจากครอบครัว และมีคนที่สนิท ไว้วางใจอย่างน้อยหนึ่งคน	3.94	0.92	มาก
13	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และสนทนาพูดคุยกับเพื่อนๆ	3.94	0.94	มาก
14	นักเรียนรู้จักทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสา	3.72	1.08	มาก
15	นักเรียนมีความสุข และภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น	3.83	0.95	มาก
16	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง เป็นผู้มีระเบียบ วินัยของพ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือครอบครัว	3.48	1.15	ปานกลาง
17	นักเรียนให้ความเคารพ ผู้ปกครอง ผู้อาวุโส และรู้จักเกรงใจผู้อื่น	3.61	0.99	มาก
	ค่าเฉลี่ย	3.73	1.02	มาก
ด้านการเรียนรู้				
18	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มีความตั้งใจรับผิดชอบใน การทำงาน หรืองานต่างๆที่ครูมอบหมาย	3.11	0.94	ปานกลาง
19	นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และใฝ่เรียนรู้	3.11	1.00	ปานกลาง
20	นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ และมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.00	1.10	ปานกลาง
21	นักเรียนมีการแสดงออก มีกิจกรรมในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง เช่น การร้องเพลง การแสดงต่างๆ การเล่นกีฬา	3.28	1.02	มาก
22	นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง	3.11	1.02	ปานกลาง
23	นักเรียนมีการรายงานข้อมูลที่เกิดจากการเรียนรู้ให้ ผู้ปกครองได้รับทราบ	3.58	1.08	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน	ผลการวิเคราะห์		แปลผล
24	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ประเพณีของชุมชน วันสำคัญต่างๆ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.61	1.14	มาก
25	นักเรียนมีองค์ความรู้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.47	0.86	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ย	3.28	1.02	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.51	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาละด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 1.02) รองลงมา ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.83) และ ด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา

ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา ปรากฏดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 1 ครูณัฐวุฒิ	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมด้านอารมณ์ ไม่มีความสุข เครียด กังวลและขาดความมั่นใจ - พฤติกรรมติดยาเสพติดและขโมย - พฤติกรรมด้านอารมณ์ มีลักษณะซึมเศร้า ไม่มีความสุข ไม่มีผู้ปกครองดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และติดเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด - ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน อยู่กับย่า ซึ่งไม่สามารถดูแลได้อย่างต่อเนื่อง - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง - นักเรียนขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ และเครียดเรื่องครอบครัวที่ขาดการดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - ประสานผู้ปกครองอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามพฤติกรรม - รายงานตัวอย่างต่อเนื่องและมอบหมายภาระงานให้รับผิดชอบ - ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม และแนวทางในการเรียนการดำรงชีวิต - ส่งต่อบำบัดยาเสพติด โรงพยาบาลร่อนพิบูลย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเปลี่ยนแปลงได้ระยะหนึ่ง แต่ต่อมา ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โรงเรียนจึงส่งต่อไปยังโรงเรียนขุนทะเล เพื่อศึกษาตามหลักสูตรทางเลือก และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - นักเรียนจบชั้น ม.3 แล้วประกอบอาชีพ กับแม่ที่กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 2 ครูวรารักษ์	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก - ไม่มีสมาธิในการเรียน นั่งหลับ - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - คบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไปนอนค้างบ้านเพื่อนซึ่งเป็นสาเหตุของการที่มีปัญหาด้านยาเสพติด - พ่อแม่ ทำงานหนักไม่มีเวลาดูแล ขาดการเอาใจใส่ และมีลูกหลายคน - การขาดความมุ่งมั่นและเป้าหมายในการเรียน - ติดโทรศัพท์ ใช้โทรศัพท์มากในการดูสื่อที่ไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง พบผู้ปกครองเป็นกรณีพิเศษและได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมาก - ควบคุมพฤติกรรมการค้างบ้านเพื่อนได้อย่างดีมาก - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการประสานกับผู้ปกครอง - ส่งเสริมนักเรียนมีทักษะพิเศษด้านช่างก่อสร้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น - รับผิดชอบ และหลีกเลี่ยงยาเสพติดได้มาระยะหนึ่งแล้ว - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาต่อโรงเรียน ศีรีราษฎร์พัฒนา ต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 3 ครูอนุชา	ม.2	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ตั้งใจในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท โกหก ไม่เชื่อฟังครู - พฤติกรรมติดยาเสพติด ลักษณะซึม ง่วงนอน หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีความสุข ไม่มีสมาธิ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน อยู่กับแม่ และหนีไปอยู่กับย่า ซึ่งไม่สามารถดูแลได้อย่างต่อเนื่อง - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง - นักเรียนขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ และเครียดเรื่องครอบครัวที่ขาดการดูแล - ฐานะทางบ้านยากจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครอง พบผู้ปกครองเป็นกรณีพิเศษ แต่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมากนัก ผู้ปกครองไม่มาโรงเรียนตามที่กำหนด - ให้นักเรียนปรึกษาเรื่องส่วนตัว ระบายความรู้สึก - ให้คำแนะนำในการเลิกบุหรี่ - มอบทุนปัจจัยพื้นฐานและทุนอื่นๆ - ทำทัณฑ์บน เพื่อปรามพฤติกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง และมีแนวโน้มพฤติกรรมในเชิงบวกที่ดีมาก - นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมพฤติกรรมให้ไม่มีความเสี่ยงต่อไป

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 4 ครูสมมารด	ม. 3	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมด้านอารมณ์ ไม่มีความสุข เครียด กังวลและขาดความมั่นใจ - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรุนแรงของครอบครัวในการดูแลควบคุมพฤติกรรม พ่อแม่ ไม่ได้พูดคุย ปิดบังข้อมูลในการดูแลพฤติกรรม - คบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง เทียวกลางคืน ส่งผลต่อการเรียนและการมาเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง พบผู้ปกครองเป็นกรณีพิเศษ - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ - ประสานครูผู้สอนดูแลอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โรงเรียนจึงส่งต่อไปยังโรงเรียนขุนทะเล เพื่อศึกษาตามหลักสูตรทางเลือก และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - นักเรียนจบชั้น ม.3 แล้วประกอบอาชีพ
คนที่ 5 ครูไกรทิพย์	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน - พฤติกรรมติดเกม - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน นั่งหลับสมาธิสั้น - ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - ขาดการดูแลจากครอบครัว ทำให้ติดเกม 	<ul style="list-style-type: none"> - เยี่ยมบ้าน พูดคุยแลกเปลี่ยนพฤติกรรมกับผู้ปกครอง - ดำเนินตามกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด อย่างต่อเนื่องคือ การรายงานตัวกับครู 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง - หลักเรียนจบหลักสูตร - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาคือต่อวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 6 ครูชองทิพย์	ม.2	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน คอยมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน นั่งหลับ - พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท โกหก - พฤติกรรมติดยาเสพติด ลักษณะซึม ง่วงนอน การแต่งกายไม่สะอาด หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - การดูแลของครอบครัวที่ไม่ได้ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดูแลเท่าที่ควร - คบเพื่อนที่มีปัญหาเสียด้านยาเสพติด - ติดโทรศัพท์ ใช้โทรศัพท์มาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และให้กำกับเรื่องการใช้โทรศัพท์และสิ่งเสพติด - ให้นักเรียนระบายความรู้สึกปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีแก้ไขปัญหานักเรียนกระทำได้ - ประสานครูผู้สอนดูแลอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมด้านสิ่งเสพติดบหรี่ ลดลง - นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมพฤติกรรมให้ไม่มีความเสี่ยงต่อไป

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 7 ครูทิพวรรณ	ม.3	- ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก ไม่มีสมาธิ ในการเรียน - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ควบคุม ตัวเองไม่ได้ ทำงานไม่เสร็จ	- การดูแลของครอบครัวที่ไม่ได้ ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง - นักเรียนอยู่ไม่นิ่ง เล่นรุนแรง ทำ ให้เกิดความเสียหายกับทาง โรงเรียนและเรียกร้องความสนใจ - คบเพื่อนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้าน ยาเสพติด	- ประสานผู้ปกครอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้ ข้อมูลที่ต้องการในเรื่อง พฤติกรรม - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรม ตามขั้นตอนของระบบดูแล กลุ่มเสี่ยง - ปรับพฤติกรรมให้แยกออก จากเพื่อน โดยติดตามอย่าง ต่อเนื่อง - จัดกิจกรรม ให้นักเรียนได้ แสดงออกในทางที่ถูกต้อง เช่น กีฬา	- นักเรียนดีขึ้น ยุติการช่วยเหลือ - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาต่อ วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครูคู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 8 ครูสุวิมล	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมติดเกม ง่วงนอน ขาดเรียนบ่อย - พฤติกรรมติดยาเสพติด การแต่งกายไม่สะอาด หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวไม่ได้กำกับติดตามพฤติกรรมที่จริงจังและต่อเนื่อง - สภาพแวดล้อมของชุมชนที่อยู่เสี่ยงกับยาเสพติด - ขาดความตั้งใจในการเรียน ไม่มี ความมุ่งมั่นในการเรียน - คบเพื่อนที่เสี่ยงด้านยาเสพติด - ขาดความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบต่อตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง แต่ได้ผลน้อยมาก - ประสานผู้ปกครองปรับเปลี่ยนพฤติกรรมติดตามถึงบ้านอยู่เสมอ - ปรับทัศนคติให้กำลังใจ มีพฤติกรรมไปในในทางบวก แต่ก็กลับมาเหมือนเดิม ต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โรงเรียนจึงส่งต่อไปยังโรงเรียนขุนทะเล เพื่อศึกษาตามหลักสูตรทางเลือก และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - นักเรียนจบชั้น ม.3 แล้วประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 9 ครูสามารถ	ม.2	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน - พฤติกรรมติดยาเสพติด การแต่งกายไม่สะอาด หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงกับยาเสพติด - กลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด - นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน - นักเรียนมีพฤติกรรมด้านเพศตรงข้าม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในเชิงลบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง และได้ผลในเชิงบวกค่อนข้างมาก - ประสานผู้ปกครอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้รับความร่วมมือที่ดีมาก - ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ในการใช้ชีวิตประจำวัน อย่างต่อเนื่อง - ติดตามพฤติกรรมและพูดคุยให้แนวคิดและกำลังใจอย่างเสมอ - ใช้การเสริมแรง สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรม ดีขึ้นทุกด้าน - นักเรียนมีสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดีขึ้น - นักเรียนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนดี - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมพฤติกรรมให้ไม่มีความเสี่ยงต่อไป

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 10 ครูละออง รัตน์	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท โกหก - พฤติกรรมติดเกมส์ - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งแวดล้อมของสังคมที่อยู่บ้าน และครอบครัวไม่มีเวลาในการดูแล - นักเรียนมีคบเพื่อนในกลุ่มเสี่ยง จึงมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง - พฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรง ได้รับความกดดัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ - แยกออกจากกลุ่มเสี่ยงและกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมในการดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น ยุติการช่วยเหลือ - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษต่อวิทยาลัยการอาชีพ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 11 ครูตรีรัตน์	ม. 2	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือไม่คล่อง - เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง - ไม่ตั้งใจเรียน - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียนไม่ส่งงาน - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง - พฤติกรรมติดยาเสพติด - ด้านครอบครัว มีลักษณะเศร้า ซึม ไม่มีความสุขในการเรียน กังวลในการดำรงชีวิต ขาดแคลนค่าใช้จ่ายในการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง - ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน - นักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นปัญหาในการเรียน - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - ครูแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน โดยพยายามถามให้นักเรียนได้อธิบายเรื่องต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - ปรับทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ - แยกนักเรียนออกจากกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสม - ประสานแม่ กำกับในการดูแลอย่างใกล้ชิด - ให้กำลังใจอยู่เสมอ - จัดกิจกรรมการอ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมด้านสิ่งเสพติดบหรี่ ลดลง - ผลการเรียนดีขึ้น ในระดับปานกลาง - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกประมาณ 3 เดือน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 12 ครูจินตนา		<ul style="list-style-type: none"> - เข้าห้องเรียนสาย - ความประพฤติเกเร โมโหร้าย - พุดจาก้าวร้าว ไม่สุภาพ - พฤติกรรมอยู่นิ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวแตกแยก อยู่กับพ่อ ที่มี อารมณ์รุนแรง ลงโทษด้วยวิธีการ รุนแรง มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ พ่อ ทำงานหนักในการดูแลครอบครัว - ไม่มีบ้านอยู่ของตัวเอง อาศัยอยู่ บ้านนายจ้าง - มีภาระต้องช่วยงานและประกอบ อาชีพกับครอบครัว จึงขาดสมาธิใน การเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรม ตามขั้นตอนของระบบดูแล กลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านและเชิญ ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อปรับปรุง - ส่งเสริมศักยภาพพิเศษใน การแข่งขันทักษะทางวิชาการ ด้านคณิตศาสตร์และ คอมพิวเตอร์ - ช่วยเหลือดูแลด้านเศรษฐกิจ - สร้างเป้าหมายให้นักเรียนมี แรงบันดาลใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเกเร น้อยลงมาก - ผลการเรียนดีขึ้น ในระดับปาน กลาง - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มี ผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมต่อไป อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 13 ครูนิลกุล	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมเกเร พูดไม่สุภาพ - โต้เถียงโดยไม่มีเหตุผล - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง - ผู้ปกครองไม่ได้ควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง - คุยมากในห้องเรียน - อยู่ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด - มีพฤติกรรมเที่ยวกลางคืน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปรับปรุง - มีมาตรการที่เข้มงวด ในด้านยาเสพติด - แยกออกจากกลุ่มเสี่ยงและควบคุมอย่างใกล้ชิด 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น - รับผิดชอบ และหลีกเลี่ยงยาเสพติดได้มาระยะหนึ่งแล้ว - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาต่อระดับชั้น ม. 4 โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา ต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 14 ครูกัลยา	ม. 2	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ตั้งใจเรียน - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน - พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท โกหก - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง - พฤติกรรมติดเกมส์ - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง - ผู้ปกครองไม่ได้ควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง - คุยมากในห้องเรียน จนเรียนไม่รู้เรื่อง ส่งผลต่อการไม่ทำการบ้าน ไม่ส่งงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวด - เยี่ยมบ้านพบผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปรับปรุง - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ - แยกออกจากกลุ่มเสี่ยงและควบคุมอย่างใกล้ชิด ให้รายงานตัวทุกวัน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 15 ครูมณฑา	ม. 3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน - ไม่ส่งงาน - พฤติกรรมติดยาเสพติด แต่งกายไม่สะอาด ไม่แข็งแรง 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนมีความเสี่ยงยาเสพติด - ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน ขาดการดูแลจากครอบครัว - การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในทางที่ผิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง - ครูแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน โดยพยายามถามให้นักเรียนได้อธิบายเรื่องต่างๆในชีวิตประจำวัน - ปรับทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ - ประสานผู้ปกครองในการดูแลร่วมกันอย่างใกล้ชิด - ให้แก่นักเรียนออกมาจากกลุ่มเสี่ยงในสภาพแวดล้อมของชุมชน - ใช้การเสริมแรง สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น ยุติการช่วยเหลือ - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษต่อวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 16 ครูรัชณี	ม.2	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือไม่คล่อง - เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน - ไม่ส่งงาน - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกันมา ขาดการแก้ไขที่มีความต่อเนื่อง ในด้านการอ่านและเขียน - นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน - ใกล้เคียงกับสมาธิสั้น - ขาดการดูแลจากผู้ปกครองอย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - สอนการสะกดคำในการอ่าน แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร พัฒนาขึ้นประมาณ 50% - สอนการเขียน แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร พัฒนาขึ้นประมาณ 10% - อบรมให้นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองในการทำสิ่งต่างๆ ให้ฝึกสมาธิ - พัฒนาขึ้นประมาณ 50% - ครูเยี่ยมบ้านติดตามกับผู้ปกครอง ในการร่วมมือแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นในหลายๆ ด้าน - นักเรียนไม่มีผลการเรียน 0 และเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - ดูแลต่อเนื่อง อย่างน้อยอีกประมาณ 3 เดือน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 17 ครูชจร	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ควบคุมตัวเองไม่ได้ ทำงานไม่เสร็จ - พฤติกรรมติดยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวแตกแยก อยู่กับพ่อ ที่มีอารมณ์รุนแรง ลงโทษด้วยวิธีการรุนแรง มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ พ่อทำงานหนักในการดูแลครอบครัว - มีภาระต้องช่วยงานและประกอบอาชีพกับครอบครัว จึงขาดสมาธิในการเรียน - คบเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวด - เยี่ยมบ้านและเชิญผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ - ส่งเสริมศักยภาพพิเศษในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ - ช่วยเหลือดูแลด้านเศรษฐกิจ - ส่งต่อบำบัดยาเสพติด - โรงพยาบาลร่อนพิบูลย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาต่อวิทยาลัยการอาชีพ นครศรีธรรมราช - นักเรียนมีทักษะพิเศษด้านช่างก่อสร้าง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 18 ครูจันทร์พร	ม.2	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้งต่อวิชา - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ตั้งใจเรียน คุยมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งงาน - พฤติกรรมติดเกม - พฤติกรรมติดยาเสพติด - ด้านครอบครัว มีลักษณะเศร้า ซึม ไม่มีความสุขในการเรียน - กังวลในการดำรงชีวิต ขาดแคลนค่าใช้จ่ายในการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวแตกแยก อยู่กับปู่และย่า มีอายุมากสุขภาพไม่ดีเข้าโรงพยาบาลบ่อย ไม่สามารถดูแลได้ตลอดเวลา - มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ - ไม่มีใครดูแลที่ให้คำแนะนำหรือให้การปรึกษาที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวด - เยี่ยมบ้านและเชิญผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง - มีมาตรการที่เข้มงวด เพราะต้องดูแลอย่างเป็นพิเศษ - ให้การช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา - นักเรียนทำงานเมื่อมีเวลาว่างเพื่อหารายได้ - ให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมส่วนใหญ่ดีขึ้นมาก แต่ไม่ต่อเนื่อง - นักเรียนศึกษาต่อชั้น ม 3 ไม่มีผลการเรียนที่เป็นปัญหา 0 ร และ มส. - ดูแล ควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครูคู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 19 ครูณัฐศากรณ์	ม. 3	<ul style="list-style-type: none"> - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - พฤติกรรมติดยาเสพติด - ด้านครอบครัว มีลักษณะเศร้า ซึม ไม่มีความสุขในการเรียน กังวลในการดำรงชีวิต ขาดแคลน ค่าใช้จ่ายในการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวแตกแยก นักเรียนไม่ได้อยู่กับผู้ปกครอง ขาดความอบอุ่น - นักเรียนอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น ไม่มีผู้ปกครองที่แท้จริง - ทำงานหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน - นักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง - ครูพูดคุยให้คำปรึกษาในการดำรงชีวิตประจำวัน อย่างต่อเนื่อง - ครูจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างแรงจูงใจในการเรียนและให้มีพฤติกรรมที่ห่างไกลยาเสพติด - รายงานตัวกับครูทุกวัน - ดูแลด้านทุนการศึกษา - ครูเยี่ยมบ้านติดตามกับผู้ปกครอง ในการร่วมมือแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนดีขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น รับผิดชอบ และพยายามหลีกเลี่ยงยาเสพติด - นักเรียนจบการศึกษา - ส่งต่อ ด้วยการศึกษาต่อโรงเรียน ศีรีราษฎร์พัฒนา (อาจจะต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง) -

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่/ครู คู่สัญญา	ชั้น	ความเสี่ยงที่พบ	สาเหตุ	วิธีการดูแลช่วยเหลือ	ผลการดำเนินงาน
คนที่ 20 ครูสุวิสา	ม.3	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเรียนเกิน 5 ครั้งต่อวิชา - อ่านหนังสือไม่คล่อง - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ - ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน - พฤติกรรมติดยาเสพติด - พฤติกรรมเกร่ ก้าวร้าว โทหก - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีสมาธิ - ควบคุมตัวเองไม่ได้ - พฤติกรรมติดเกม มีลักษณะง่วงนอน ขาดเรียน มาโรงเรียนสาย - ด้านครอบครัว มีลักษณะเศร้า ซึม ไม่มีความสุขในการเรียน - กังวลในการดำรงชีวิต 	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อเสียชีวิต การเลี้ยงดูของแม่มีการเอาใจใส่แต่ไม่มีมาตรการดูแลควบคุมที่เหมาะสม - นักเรียนอยู่ในกลุ่มเสี่ยงของการยาเสพติด - แม่ทำงานเพื่อสร้างรายได้เป็นช่องว่างในการดูแลไม่เต็มที่ - นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง นักเรียนติดเพื่อนมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามตักเตือน จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง - ครูพูดคุยให้คำปรึกษาในการดำรงชีวิตประจำวัน อย่างต่อเนื่อง - ครูจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างแรงจูงใจในการเรียนและให้มีพฤติกรรมที่ห่างไกลยาเสพติด - ประสานผู้ปกครองอาทิตย์ละ 1 ครั้งเพื่อติดตามพฤติกรรม - ส่งต่อบำบัดยาเสพติดโรงพยาบาลร่อนพิบูลย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมติดยาเสพติด โรงเรียนจึงส่งต่อไปยังโรงเรียนขุนทะเล เพื่อศึกษาตามหลักสูตรทางเลือก และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - นักเรียนจบชั้น ม.3 แล้วกลับมาศึกษาต่อ ระดับชั้น ม. 4 ที่โรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา และต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 4.5 ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนศิริราชบุรีพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านความเสี่ยงของนักเรียนที่พบมีดังนี้
 - 1.1 ขาดเรียนเกิน 5 ครั้งต่อวิชา
 - 1.2 ไม่ตั้งใจเรียน คุดมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน
 - 1.3 อ่านหนังสือไม่คล่อง
 - 1.4 มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ มาสาย มากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์
 - 1.5 ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งงาน
 - 1.6 พฤติกรรมติดยาเสพติด
 - 1.7 พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว โกหก
 - 1.8 พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีสมาธิ ควบคุมตัวเองไม่ได้
 - 1.9 พฤติกรรมติดเกม มีลักษณะง่วงนอน ขาดเรียน มาโรงเรียนสาย
 - 1.10 มีลักษณะเศร้าซึม ไม่มีความสุขในการเรียน กังวลในการดำรงชีวิต
 - 1.11 พฤติกรรมด้านอารมณ์ ไม่มีความสุข เครียด กังวลและขาดความมั่นใจ
2. สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง
 - 2.1 ครอบครัวแตกแยก ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม
 - 2.2 นักเรียนคบเพื่อนอยู่ในกลุ่มเสี่ยงของยาเสพติด
 - 2.3 ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลเนื่องจากการประกอบอาชีพ
 - 2.4 นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง
 - 2.5 นักเรียนอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น ไม่มีผู้ปกครองที่แท้จริง
 - 2.6 ทำงานหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน
 - 2.7 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
 - 2.8 ไม่มีใครดูแลที่ให้คำแนะนำหรือให้การปรึกษาที่ดี
 - 2.9 ขาดการแก้ไขที่มีความต่อเนื่อง ในด้านการอ่านและเขียน
 - 2.10 นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียนใกล้เคียงกับสมาธิสั้น
 - 2.11 นักเรียนมีความบกพร่องทางด้านการได้ยิน เป็นปัญหาในการเรียน
 - 2.12 นักเรียนขาดความมุ่งมั่นและเป้าหมายในการเรียน
3. วิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของระบบดูแลกลุ่มเสี่ยง อย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
 - 3.2 ครูจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างแรงจูงใจในการเรียนและให้มีพฤติกรรมที่ห่างไกลยาเสพติด
 - 3.3 ประสานผู้ปกครองอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามพฤติกรรม
 - 3.3 จัดทุนการศึกษาและช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ
 - 3.4 สอนเสริมในทักษะการอ่านและเขียน
 - 3.5 ส่งต่อบำบัดยาเสพติด โรงพยาบาลร่อนพิบูลย์
 - 3.6 ส่งต่อสถานศึกษาอื่น

4. ผลการจัดการดำเนินงานรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา พบว่า ภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 และยังคงดำเนินการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่องในบางกรณีและบางคน พฤติกรรมดีขึ้นยุติการดูแลแบบคู่สัญญา สรุปได้ดังนี้

4.1 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 ,ร และ มส. และนักเรียนจบการศึกษาทุกคน และศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จำนวน 8 คน และ ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน

4.2 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียน ศิริราชภรณ์พัฒนา จำนวน 4 คน และวิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช 4 คน และวิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 4 คน

4.3 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 ,ร และ มส. และ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน โดยมีพฤติกรรมดีขึ้นยุติการช่วยเหลือ 4 คน และดูแลต่อเนื่อง 4 คน

4.4 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน ส่งต่อสถานศึกษาอื่นเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และแยกออกจากกลุ่มเสี่ยง จำนวน 4 คน และ ส่งต่อบำบัดยาเสพติดโรงพยาบาลร่อนพิบูลย์และกลับมาศึกษาต่อที่โรงเรียน จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกคน โดยมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ส่งต่อเรียนสถานศึกษาอื่น จำนวน 1 คน กลับมาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนเดิม จำนวน 1 คน

4.5 นักเรียนมีปัญหา ยาเสพติด จำนวน 10 คน สามารถลดและเลิก ได้ จำนวน 6 คน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ต้องดูแลต่อเนื่อง จำนวน 4 คน

4.6 นักเรียนมีปัญหา ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน แก้ปัญหาให้นักเรียน สามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 5 คน

4.7 นักเรียนมีปัญหา ด้านขาดผู้ดูแลและไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่ จำนวน 4 คน แก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 4 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาสำหรับโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา สำหรับโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา
3. เพื่อศึกษาผลการรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ในด้านคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561

รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนาทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจงนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มไม่จบการศึกษา ด้วยการใช้ระบบคัดกรองตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเลือกแบบเจาะจงผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 5 ฉบับ โดยเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ฉบับที่ 1 แบบประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา จำนวน 15 ข้อ
2. ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา จำนวน 20 ข้อ
3. ฉบับที่ 3 แบบศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยครูคู่สัญญา จำนวน 25 ข้อ
4. ฉบับที่ 4 แบบศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 25 ข้อ
5. ฉบับที่ 5 แบบสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของครูโรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับประสิทธิภาพ การดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.65)

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.67)

3. ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา โดยครูคู่สัญญา พบว่า ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.98) และ ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 0.95)

4. ผลของการศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา พบว่า ภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 และยังคงดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่องในบางกรณีและบางคนพฤติกรรมดีขึ้นยุติการดูแลแบบคู่สัญญา สรุปได้ดังนี้

4.1 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 ,ร และ มส. และนักเรียนจบการศึกษาทุกคน และศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จำนวน 8 คน และ ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน

4.2 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนศิริราชภัฏรพัฒนา จำนวน 4 คน และวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช 4 คน และวิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 4 คน

4.3 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 ,ร และ มส. และ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน โดยมีพฤติกรรมดีขึ้นยุติการช่วยเหลือ 4 คน และดูแลต่อเนื่อง 4 คน

4.4 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน ส่งต่อสถานศึกษาอื่นเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และแยกออกจากกลุ่มเสี่ยง จำนวน 4 คน และ ส่งต่อบำบัดยาเสพติดโรงพยาบาลร่อนพิบูลย์และกลับมาศึกษาต่อที่โรงเรียน จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกคน โดยมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ส่งต่อเรียนสถานศึกษาอื่น จำนวน 1 คน กลับมาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนเดิม จำนวน 1 คน

4.5 นักเรียนมีปัญหาสุขภาพเสพติด จำนวน 10 คน สามารถลดและเลิก ได้ จำนวน 6 คน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ต้องดูแลต่อเนื่อง จำนวน 4 คน

4.6 นักเรียนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน แก้ปัญหาให้นักเรียน สามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 5 คน

4.7 นักเรียนมีปัญหาด้านขาดผู้ดูแลและไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่ จำนวน 4 คน แก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถเรียนได้ตามปกติจบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 4 คน

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของครูโรงเรียนคีรีราชภัฏพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับประสิทธิภาพ การดำเนินงานที่มีการปฏิบัติระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การวางแผน (P) ซึ่งประกอบด้วย การชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน การกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีศักยภาพ การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ การวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา

โรงเรียนได้นำแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสู่การปฏิบัติ (D) ประกอบด้วย การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เริ่มตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การสำรวจและคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การส่งเสริม นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของ ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาคีเครือข่าย ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การตรวจสอบและติดตาม (C) ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับ ติดตาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วย กิจกรรมครูคู่สัญญา การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแก้ไข (A) นำผลการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงดังกล่าว ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูผู้สัญญาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการบริหารวงจรพัฒนาคุณภาพแบบ PDCA เป็นการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี ฝ่ายผู้บริหารต้องมีความจริงจังและมุ่งมั่น มีการทบทวนของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาตามวงจรคุณภาพของ เดมมิ่ง (Deming's Cycle) หรือวงจร PDCA การพัฒนาทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan - P) การปฏิบัติตามแผน (Do - D) การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check - C) และการแก้ไขปัญหา (Act - A) จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด โดยเขียนเป็นวงจรว่า “Plan-Do-Check-Act หรือ PDCA” ซึ่งเปรียบเสมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียกว่า “วงจรเดมมิ่ง (Deming's Cycle)” วงจรหรือวงล้อ PDCA คือ วิธีการที่เป็นขั้นตอนในการที่ทำงานสำเร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย (กรมวิชาการ. 2546 : 22-24) และการดำเนินงานของโรงเรียน ศิริราชรุปรพัฒนาเป็นไปตามหลักการการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นการบริหารคุณภาพเชิงระบบตามแนวคิดของเดมมิ่ง (PDCA) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 9-12)

1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อยที่ส่งผลถึงคุณภาพของโรงเรียนทั้งระบบ

2) การดำเนินงาน (Doing) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคนโดยใช้กระบวนการ วิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

3) การตรวจสอบและประเมินผล (Checking) เป็นการประเมินตนเองโดยร่วมกัน ประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

4) การปรับปรุงพัฒนา (Action) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไข พัฒนาซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัย หรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชณา กลางประพันธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) และ การวางแผนแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า หลังการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่งแล้ว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมเพิ่มขึ้นจากการทดลอง และโปรแกรมการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) และการวางแผนแบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้โรงเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้โดยทุกส่วนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ที่สามารถนำมาใช้และเกิดประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนได้นำแบบบันทึกการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเรียนมาใช้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติและขั้นตอนของจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนศิริราชูรพัฒนา ได้แก่ แบบข้อมูลส่วนตัว (แบบ ค.พ. 1) แบบประเมินพฤติกรรม โดย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง (SDQ) (แบบ ค.พ. 2 - 4) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน (แบบ ค.พ. 5) และ แบบสรุปผลการคัดกรอง (แบบ ค.พ. 6) ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา. 2544: 9, 29) เช่น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญ คือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (The Strength and Difficulties Questionnaire: SDQ) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย ซึ่งโรงเรียนได้ยึดแนวทางดังกล่าวจึงนำไปสู่การระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรา ฮวดเจริญ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียนตามตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และ สอดคล้องกับงานวิจัย ไชส์ (Siebs. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแถบชานเมือง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จโดยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ยให้สูงขึ้นเพิ่มความเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจมาสู่การเรียน พัฒนาวิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือมีโอกาสมากขึ้นในการจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม REACH นั่นเอง

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูรพัฒนา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้กำหนดรูปแบบที่เกิดจากการศึกษาหลักการและทฤษฎีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน จัดตามวงจรบริหารของเดมมิ่ง (PDCA) ได้ดังนี้ การวางแผน P (PLAN) ได้แก่ ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การ

ดำเนินการตามแผน D (DO) ได้แก่ การดำเนินการตามแผน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การตรวจสอบ C (CHECK) ได้แก่ การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และการปรับปรุงแก้ไข A (ACTION) ได้แก่ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยแต่ละขั้นตอนได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน จนผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพที่ดีต่อจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา

การดำเนินงานตามกระบวนการ ใน 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสม ตั้งแต่ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า มีการกำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามหลักสูตร การพัฒนาคู่มือครู การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองกลุ่มเสี่ยงอย่างเข้มแข็ง มีการประชุมติดตามผล ผู้ปกครอง เดือนละ 1 ครั้ง และได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมนักเรียน และโรงเรียนวางแผนจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้การวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารและกำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองและครูคู่สัญญา มีความชัดเจนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทางโรงเรียนได้สำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แยกตามประเภทกลุ่มเสี่ยงโดยการประชุมครูเพื่อสรุปจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และได้กำหนดครูคู่สัญญาในการดูแลนักเรียน มีวางแผนการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งหมด จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงาน กิจกรรมครูคู่สัญญา ระหว่าง ครูคู่สัญญา ผู้บริหาร และ ผู้ปกครอง กิจกรรมการจัดค่ายทักษะชีวิต กิจกรรมครูคู่สัญญาให้คำปรึกษา ติดตามนักเรียน กิจกรรมครูคู่สัญญากับการมอบหมายภาระงานรายสัปดาห์ กิจกรรมครูคู่สัญญากับการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ กิจกรรมนักเรียนคู่สัญญากับกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมครูคู่สัญญาประชุมผู้ปกครองเพื่อติดตามพฤติกรรม และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลตามแบบที่กำหนด ส่วนในประเด็น การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากที่ส่งผลให้รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน เสนอผลการดำเนินงาน โดยการจัดประชุม เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเสนอผลความก้าวหน้าและปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน มีการรายงานการศึกษาการศึกษากรณี (Case Study) และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุด 1 ภาคเรียน สรุปผลการดำเนินงาน การกำกับติดตามเป็นขั้นตอนที่โรงเรียนกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติของคู่สัญญาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำให้เกิดความเหมาะสมกับรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ด้านประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ที่เกิดจากกระบวนการทำงาน เช่น แบบรายงานการประเมินกิจกรรม แบบบันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (แบบ ค.พ. 10) แบบบันทึกการสื่อสารกับผู้ปกครอง (แบบ ค.พ. 7) ส่งผล

ให้การประเมินผลและการรายงานผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราชกร์พัฒนา แสดงถึงความเหมาะสมในการนำไปใช้ และเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2558 : 109) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราชกร์พัฒนา ที่พบว่าองค์ประกอบด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ตามลำดับ

3. ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราชกร์พัฒนา โดยครูคู่สัญญา พบว่า ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราชกร์พัฒนา โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในแต่ละด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากและ ด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิการ์ มาศยคง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนอยู่ในระดับดี ส่วนด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านวิชาการและด้านสัมพันธภาพนักเรียนกับครู อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากเนื่องจากกระบวนการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา มีการดำเนินการตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ครูคู่สัญญามีโอกาสในการพัฒนา ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีข้อมูลของนักเรียนที่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและตรงประเด็น และโรงเรียนจัดกิจกรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี เช่น การส่งเสริมศักยภาพนักเรียนในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ กิจกรรมครูคู่สัญญากับการมอบหมายภาระงานรายสัปดาห์ กิจกรรมนักเรียนคู่สัญญากับกิจกรรมประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิต ที่สำคัญผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และยอมรับเข้าใจในสภาพปัญหาของนักเรียน จึงสามารถช่วยให้การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะด้านสัมพันธภาพทางสังคมมีพัฒนาการที่ดีมาก

ได้แก่ นักเรียนมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือคนอื่น นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีกิจกรรมทางสังคม ร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และสนทนาพูดคุยกับเพื่อนๆ นักเรียนไม่แยกตัวออกจากเพื่อน ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีของพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ส่วนด้านจิตใจ พบว่านักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา รู้จักวิธีระบายอารมณ์หรือคลายเครียด นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและมั่นใจในตนเองมากขึ้น ทางด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการเรียนรู้ต้องใช้เวลาในการพัฒนา แต่ที่สำคัญนักเรียนไม่มีผลการเรียน 0 , ร และ มส. และทุกคนจบการศึกษาทุกคน ซึ่งส่งผลให้การประเมินคุณภาพชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทำให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทรรัตน์ เกื้อหนุน (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน คือ การส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรอง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

4. ผลของศึกษาการสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา พบว่า ภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 และยังคงดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่องในบางคนและบางคนพฤติกรรมดีขึ้นยุติการดูแลแบบคู่สัญญา โดยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน เป็นนักเรียน จำนวน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน นักเรียนไม่มีผลสัมฤทธิ์ 0 , ร และ มส. และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จบการศึกษาทุกคน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน โดยมีพฤติกรรมดีขึ้นยุติการช่วยเหลือ 4 คน และดูแลต่อเนื่อง 4 คน จากผลการวิจัย แสดงถึงรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราชูร์พัฒนา สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีสถานะเสี่ยงลดลง เกิดจากนวัตกรรมการดูแลแบบคู่สัญญา ที่ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนการดำเนินงานเป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นคู่สัญญา และนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อครูคู่สัญญา จึงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมและดีขึ้นเพื่อให้ตนเองมีสถานะเสี่ยงลดลง โดยเฉพาะด้านปัญหายาเสพติดที่ใช้วิธีการป้องกันและประสานกับผู้ปกครองในการดูแลอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญสถานี่ตำรวจได้มีส่วนร่วมในการป้องกันส่งผลให้สถานะเสี่ยงด้านยาเสพติดลดลง ตลอดจนโรงเรียนมีกระบวนการส่งต่อโรงพยาบาลในปัญหาเสพติดเพื่อบำบัดและให้คำปรึกษาทักษะในการดำเนินชีวิต และมีการส่งต่อเปลี่ยนสถานที่เรียนเพื่อให้เปลี่ยนสภาพแวดล้อมของเพื่อนและปรับพฤติกรรมการเรียน ทางด้านปัญหาด้านนักเรียนขาดผู้ดูแล โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการให้ครูคู่สัญญาเป็นผู้ประสานกับผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองนักเรียนร่วมกัน ตลอดจนการมอบทุนการศึกษาในกรณีขาดแคลนทุนในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ ภิณวย (2547 : 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเอาใจใส่ของครูเพื่อการแก้พฤติกรรมขาดเรียนของนักเรียนกรณีศึกษา นายธรรต บุญนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ” โดยได้ดำเนินการประสานงานกับฝ่าย

ปกครอง เรื่องการขาดเรียนของนักเรียน และติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบถึงการหนีเรียนของบุตร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้เรียกนายธรรต มาซักถามถึงสาเหตุของการหนีเรียน และครูได้ให้คำแนะนำชี้แนะ ติดตามผลการมาขาดเรียนของนายธรรตทุกวันและพบว่าผลการขาดเรียนน้องลงกว่าเดิม

นอกจากนี้โรงเรียนได้พัฒนาครูคู่สัญญาโดยการให้ความรู้ จัดการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาดูงานเพื่อนำเทคนิควิธีที่เหมาะสมมาดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกประเภทมีความเสี่ยงลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สดชื่น ดวงคำน้อย (2554 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาการพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ผลการวิจัยพบว่า ในวงรอบที่ 1 ครูโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ จึงได้ร่วมกันแก้ไข โดยพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี และปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูเข้าในบทบาทผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งส่งผลช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงระหว่างผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูคู่สัญญาและผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อร่วมวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 11) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการดำเนินงานของตนเองเพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา

1.1 นำระบบการนิเทศติดตามแบบพี่เลี้ยงมาใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน การพัฒนารูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียน ศิริราชภัฏพัฒนา

1.2 กำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการทำงานอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น

1.3 พัฒนานวัตกรรมการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ศึกษาการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ด้วยกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ ของโรงเรียนศิริราชภัฏพัฒนา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

2.2 การกำหนดรูปแบบการการจัระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ควรกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาที่สอดคล้องกับเกณฑ์การใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และมาตรฐานของการประเมินภายนอก รอบที่ 4 จะทำให้การพัฒนานักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยครูผู้สอน หรืออาจจะเป็นการศึกษารายกรณี (Case study) ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไป หรือเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เหมาะสมกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

2.4 การร่วมกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โดยคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันนำปัญหามาปรับปรุงและพัฒนา โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการ ปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือวิทยากร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6)**. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมสุขภาพอนามัย.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทนา บุญรุ่ง. (2548). **การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์เดช อินอุทัย. (2550). “การแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน ระดับชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลส์และดิจิตอล ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่ม.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.nathawee.ac.th/wijai/50/Narongdech_r2_50.pdf (30 กรกฎาคม 2555).
- นันทวัน ยันตะดิลก. (2551) **การศึกษาสถานะสุขภาพเยาวชนไทย กลุ่มอายุ 15-24 ปี จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจโดยสถาบันการศึกษา องค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ในช่วงปี 2548-2551**.
- เนาวรัตน์ ภูผวย. (2547). “ความเอาใจใส่ของครูเพื่อการแก้พฤติกรรมขาดเรียนของนักเรียนกรณีศึกษา นายธรรศ บุญนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.acr.ac.th/acr/Wijai/wijai2/26.pdf> (30 กรกฎาคม 2555).
- บุญประสพ กุลศรี. (2550). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองบัวหอน อําเภอหนองบัวหอน จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. (2548). **สายปัญญา=เรียนรู้คู่การอ่าน**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2548, จาก http://www.ssf.or.th/th/sanpatiroob.php?act=detail&sanindex=86&column_id=22&book_id=48.
- วิสรณ พลเสน. (2547). **คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์เครือข่ายสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (2550). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.(Internet)**. กรุงเทพฯ

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549). **ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.** (Internet).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546ก). **การบริหารจัดการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **รายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษา ของคนไทย.** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- _____. (2560) **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สังคม แก้วสว่าง. (2547). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อร่าม เสือเดช. **คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน วัดช้างเผือก.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อานนท์ นนทวัน. (2551). **การพัฒนารายงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยม ภูอังพัฒนวิทย์ อำเภอนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อินทรี ฮวดเจริญ. (2550). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นนทรัตน์ เกื้อหนู. (2553). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สดชื่น ดวงคำน้อย. (2554). **การพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน โพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพรรณิการ์ มาศยคง. (2554). **คุณภาพชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cole, D. A. (2002). **An analysis of the perception of high school assistant principal for discipline And Supervision in Georgia School.** Dissertation Abstracts International, 60(11), 2348-A.
- Glazier, Shana Yvette. (2004). **General educators' perceptions of at-risk students and selfperceived efficacy in relationship to participation in a student assistance team model.** Retrieved February 5, 2006, from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>

- Lehmannowsky, M. B. (1991). **Guidance and counseling service: Perceived student needs**. Dissertation Abstracts International, 52(5), 1642-A.
- Siebs, William Richard. (1999). **An Evaluation of the effectiveness of a school within a school program designed to prevent high school dropouts in a suburban high school**. Retrieved February 5, 2006, from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>
- Teed, C. M. (2002). **Meeting student's social and emotional needs : Elementary teacher' perceptions of counseling in the classroom**. Dissertation Abstracts International, 63(5), 1715-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือในการวิจัย

แบบประเมินเพื่อการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราชสุราษฎร์พัฒนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
2. แบบประเมินนี้มี 2 ตอน
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน
 ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราชสุราษฎร์พัฒนา
3. การตอบแบบประเมินจะมีคำชี้แจงในแต่ละตอน และขอให้ท่านตอบตามความจริงที่ได้มีการปฏิบัติจากการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และคำตอบของท่านจะนำเสนอเป็นข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้แบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 น้อยกว่า 30 ปี 30 – 40 ปี
 41- 50 ปี ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
4. งานที่รับผิดชอบ
 บริหาร งานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 งานแนะแนว ครูประจำชั้น

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กลุ่มเสี่ยง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	ประสิทธิภาพการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
1	การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
2	การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
3	การกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
4	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่					
5	การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีศักยภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
6	การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการและงบประมาณการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
7	การวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
8	การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามที่กำหนดไว้					
9	การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร คณะครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					

ข้อ	การดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	ประสิทธิภาพการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
10	การมีส่วนร่วมและการร่วมมือผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อ ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
11	การร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ ภาควิชาเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
12	การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
13	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา					
14	การประเมินผลและการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการ ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครู คู่สัญญา					
15	การปรับปรุงผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)
 ของแบบประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรราชภรณ์พัฒนา

ข้อ	ผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					SUM (X)	SUM (X/N)	การแปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

→ Reliability**Scale: ALL VARIABLES****Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.806	15

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความเหมาะสมในการนำไปใช้ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความเหมาะสมในการนำไปใช้ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อการประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

3. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนา รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา และคำตอบของท่านจะนำเสนอเป็นข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความตามสภาพจริงที่เป็นจริงของท่าน

1. วุฒิการศึกษาสาขา.....

2. ตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานในโรงเรียน.....

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณารายละเอียดของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของแต่ละข้อรายการตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความเหมาะสม ดังนี้

ความเหมาะสม คือ มีความคิดเห็นว่าแต่ละรายการ/องค์ประกอบของรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา มีความครบถ้วน/สมบูรณ์/ทันสมัย/สอดคล้อง ต่อการนำไปดำเนินงานในสถานศึกษา

2. โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้มาก

3 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้น้อย

1 หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้น้อยที่สุด

ข้อ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	ระดับความเหมาะสม ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
องค์ประกอบด้านยุทธศาสตร์						
1	พัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพตาม พ.ร.บ การศึกษา แห่งชาติพุทธศักราช 2542					
2	พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียน					
3	ให้มีศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
4	สร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
องค์ประกอบด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่						
5	องค์ประกอบของโครงสร้างการบริหารงานรูปแบบการ จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรม ครูคู่สัญญา					
6	บทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา					
7	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน					
9	บทบาทหน้าที่ครูคู่สัญญาและครูที่ปรึกษา					
10	บทบาทของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และ ผู้ปกครองนักเรียน					
องค์ประกอบด้านการดำเนินงาน						
11	กระบวนการวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
12	ดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ได้จัดทำไว้					
13	เขียนรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง					

ข้อ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา	ระดับความเหมาะสม ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
องค์ประกอบด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน						
14	นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน					
15	เสนอผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษา ทราบเป็นระยะ และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
16	พัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
องค์ประกอบด้านการประเมินผลและรายงานผล						
17	ประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ภาคเรียนละ 1 ครั้งและ ปลายปีการศึกษา					
18	จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวาง แผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
19	จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานการประเมินตนเองของ สถานศึกษา					
20	การเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอข้อมูลใน รูปแบบสารสนเทศหรือรายงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)
 ของแบบสอบถามความเหมาะสมในการนำไปใช้ของ
 รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ข้อ	ผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					SUM (X)	SUM (X/N)	การแปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

→ Reliability**Scale: ALL VARIABLES****Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.846	20

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
สำหรับครูคู่สัญญา

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

3. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนาและคำตอบของท่านจะนำเสนอเป็นข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความตามสภาพจริงที่เป็นจริงของท่าน

1. วุฒิการศึกษาสาขา.....

2. ตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานในโรงเรียน.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาแบบสอบถามเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา โดยเขียนเครื่องหมาย / ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณภาพชีวิตนักเรียน	นักเรียนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
ด้านจิตใจ						
1	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง					
2	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง					
3	นักเรียนสามารถตัดสินใจ และเรียนรู้เรื่องราวต่างๆได้					
4	นักเรียนสามารถจัดการกับความเศร้า ความกังวล ความเชื่อ ต่างๆของตนที่ผลต่อการดำเนินชีวิต					
5	นักเรียนทำบุญ บริจาค ช่วยเหลือเพื่อน แบ่งปัน ศึกษารธรรมะ หรืออ่านหนังสือธรรมะ					
6	นักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด เช่น ดูโทรทัศน์ ฟัง เพลง เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา รู้จักวิธีระบายอารมณ์หรือคลาย เครียด					
7	นักเรียนมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสเบิกบานอยู่เสมอ					
8	นักเรียนมีกำลังใจ รู้สึกสงบและมีความสุข					
9	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ					
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม						
10	นักเรียนเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน เช่น ขนม ปากกา					
11	นักเรียนช่วยเหลือถ้าเพื่อนบาดเจ็บ เจ็บป่วย และให้กำลังใจ เมื่อเพื่อนไม่สบายใจ					
12	นักเรียนไม่แยกตัวออกจากเพื่อน และมีเพื่อนสนิทอย่างน้อย หนึ่งคน					
13	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และสนทนาพูดคุยกับเพื่อนๆ					
14	นักเรียนรู้จักทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสา					
15	นักเรียนมีความสุข และภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น					
16	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อฟังครูและ ผู้ปกครอง					
17	นักเรียนให้ความเคารพครู ผู้ปกครอง ผู้อาวุโส และรู้จักเกรงใจ ผู้อื่น					

ข้อ	คุณภาพชีวิตนักเรียน	นักเรียนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
ด้านการเรียนรู้						
18	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มีความตั้งใจรับผิดชอบใน การทำงาน หรือโครงการต่างๆที่ครูมอบหมาย					
19	นักเรียนใฝ่เรียนรู้					
20	นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ และมีการแก้ปัญหาอย่างเป็น ระบบ					
21	นักเรียนมีการแสดงออกทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมทาง วิชาการต่างๆ					
22	นักเรียนมีสมาธิในเวลาเรียน มีความสามารถในการจดจำ และ ตามบทเรียนที่ครูสอนได้ทัน					
23	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
24	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร					
25	นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ประเมิน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)
 ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรื่อง คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
 สำหรับครูคู่สัญญา

ข้อ	ผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					SUM (X)	SUM (X/N)	การแปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
7	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

→ Reliability**Scale: ALL VARIABLES****Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.834	25

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
สำหรับผู้ปกครอง

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

3. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนาและคำตอบของท่านจะนำเสนอเป็นข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความตามสภาพจริงที่เป็นจริงของท่าน

1. ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน.....

2. อาชีพ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาแบบสอบถามเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา โดยเขียนเครื่องหมาย / ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณภาพชีวิตนักเรียน	นักเรียนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
ด้านจิตใจ						
1	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง					
2	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง					
3	นักเรียนสามารถตัดสินใจ และเรียนรู้เรื่องราวต่างๆได้					
4	นักเรียนสามารถจัดการกับความเศร้า ความกังวล ความเชื่อ ต่างๆของตนที่ผลต่อการดำเนินชีวิต					
5	นักเรียนทำบุญ บริจาค ช่วยเหลือเพื่อน แบ่งปัน ศึกษารธรรมะ หรืออ่านหนังสือธรรมะ					
6	นักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด เช่น ดูโทรทัศน์ ฟัง เพลง เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา รู้จักวิธีระบายอารมณ์ หรือคลายเครียด					
7	นักเรียนมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสเบิกบานอยู่เสมอ					
8	นักเรียนมีกำลังใจ รู้สึกสงบและมีความสุข					
9	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ					
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม						
10	นักเรียนเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้บุคคลอื่นๆ เพื่อน เช่น ขนม อาหาร ของใช้ต่างๆ					
11	นักเรียนช่วยเหลือถ้าญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน บาดเจ็บ เจ็บป่วย และให้กำลังใจเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวไม่สบายใจ					
12	นักเรียนไม่แยกตัวออกจากครอบครัว และมีคนที่สนิทไว้วางใจ อย่างน้อยหนึ่งคน					
13	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และสนทนาพูดคุยกับเพื่อนๆ					
14	นักเรียนรู้จักทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสา					
15	นักเรียนมีความสุข และภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น					

ข้อ	คุณภาพชีวิตนักเรียน	นักเรียนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
16	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง เป็นผู้มีระเบียบ วินัยของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครอบครัว					
17	นักเรียนให้ความเคารพ ผู้ปกครอง ผู้อาวุโส และรู้จักเกรงใจผู้อื่น					
ด้านการเรียนรู้						
18	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มีความตั้งใจรับผิดชอบในการทำงาน หรืองานต่างๆที่ครูมอบหมาย					
19	นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และใฝ่เรียนรู้					
20	นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ และมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ					
21	นักเรียนมีการแสดงออก มีกิจกรรมในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง เช่น การร้องเพลง การแสดงต่างๆ การเล่นกีฬา					
22	นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง					
23	นักเรียนมีการรายงานข้อมูลที่เกิดจากการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองได้รับทราบ					
24	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ประเพณีของชุมชน วันสำคัญต่างๆ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
25	นักเรียนมีองค์ความรู้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)
 ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรื่อง คุณภาพชีวิตนักเรียนจากการจัดระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา
 สำหรับผู้ปกครอง

ข้อ	ผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					SUM (X)	SUM (X/N)	การแปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
12	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

→ Reliability**Scale: ALL VARIABLES****Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.809	25

แบบสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล
โรงเรียนศิรีราษฎร์พัฒนา

ชื่อ (ด.ช./นาย).....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

ความเสี่ยงของนักเรียนที่พบ

1. ด้านการเรียน

- ผลการเรียนต่ำกว่า 1.5
- ขาดเรียนเกิน 5 ครั้ง ต่อวิชา
- อ่านหนังสือไม่คล่อง อ่านสะกดคำไม่ถูกต้อง
- เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง
- มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติมากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์
- ไม่ตั้งใจเรียน คุยมากขณะเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน นั่งหลับ
- ไม่ร่วมกิจกรรมในการเรียน ไม่ส่งชิ้นงาน ไม่ทำการบ้าน

2. ด้านพฤติกรรม

- ด้านอารมณ์ จะมีอาการบ่นปวดศีรษะ ปวดท้อง ดูกังวลเสมอ ไม่มีความสุข เครียดและขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกหวาดกลัวง่าย
- ด้านความประพฤติเกร จะมึลักษณะโมโหร้าย พุดจาก้าวร้าว ไม่สุภาพ โต่เสียง มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น รักแอกคนอื่น ชอบโกหก ขโมยของผู้อื่น ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน
- ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง จะมีลักษณะอยู่ไม่นิ่ง นิ่งนิ่งๆ ไม่ได้ ไม่มีสมาธิ ควบคุมตัวเองในการเรียนไม่ได้ ทำงานไม่เสร็จ ไม่ตั้งใจในการทำงาน
- ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน จะมีลักษณะชอบเล่นคนเดียว เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่มีเพื่อนสนิท ถูกคนอื่นล้อเลียน
- ด้านพฤติกรรมติดเกม จะมีลักษณะง่วงนอน ขาดเรียน หนีโรงเรียนไปเล่นเกมส์ มาโรงเรียนสาย แอบนำโทรศัพท์หรืออุปกรณ์เกมมาโรงเรียน
- ด้านพฤติกรรมติดยาเสพติด จะมีลักษณะซึม ง่วงนอน บ้างครั้งกระวนกระวาย ไม่สดใสร่างกายทรุดโทรม ไม่แข็งแรง การแต่งกายไม่สะอาด หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย
- ด้านครอบครัว จะมีลักษณะเศร้าซึม ไม่มีความสุขในการอยู่โรงเรียน กังวลกับการดำรงชีวิต ไม่มีผู้ปกครองดูแล ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่ายในการเรียน

